

Å r s m e l d i n g

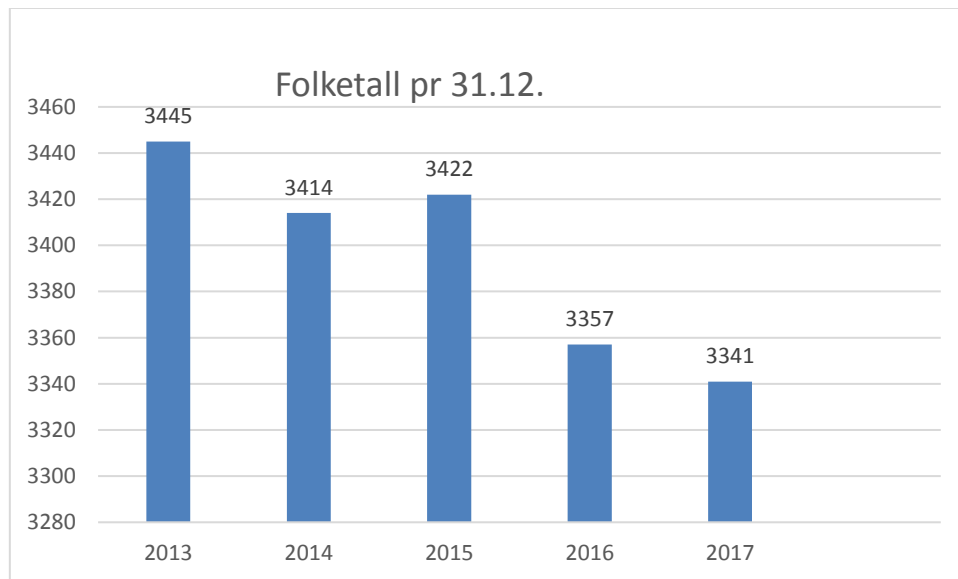
2017

Innhold

FAKTA OM NES KOMMUNE.....	3
Likestilling i Nes kommune.....	5
RÅDMANNENS KOMMENTARER	8
FINANSIELL ANALYSE	10
Nøkkeltall for 2017 og endringer de 5 siste år	17
ADMINISTRASJON OG LEDELSE	22
FELLES DRIFT.....	26
OPPVEKST OG KULTUR	27
HELSE OG OMSORG	33
TEKNISK ENHET.....	45
NÆRINGSFONDET	51
HALLINGDAL BARNEVERNTJENESTE.....	52
FINANSFORVALTNING	69

FAKTA OM NES KOMMUNE

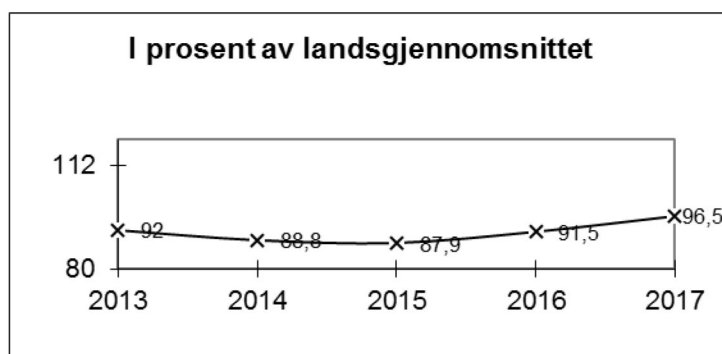
Folketall 2013 – 2017

Folketallet i Nes kommune den 31.12.2017 var 3341 personer, en reduksjon på 16 personer fra 31.12.2016. Reduksjonen i antall innbyggere skyldes at 44 personer døde mens det kun var 19 nyfødte i 2017. Det var en nettoinnflytting til kommunen på 9 personer i 2017. SSB forventer en ytterligere nedgang i folketallet i de kommende år.

Skatt pr innbygger 2013 - 2017

SKATT PR. INNBYGGER					
	2013	2014	2015	2016	2017
Kr. pr. innbygger	23014	22406	23244	26286	28728
% av landsgjennomsnitt	92	88,8	87,9	91,5	96,5

Grafen viser at Nes kommunes skatteinntekter nærmer seg landsgjennomsnittet.

Likestilling i Nes kommune

Nes kommunes arbeid for likestilling er nedfelt i kommunens personalpolitiske retningslinjer:

Alle medarbeidere skal behandles likeverdig og med respekt uavhengig av bakgrunn, kjønn, livssyn, etnisk eller kulturell bakgrunn og tilhørighet.

Disse verdiene ligger til grunn for ansettelses- og rekrutteringsarbeidet. Retningslinjene omtaler både mål og virkemidler. Som tabellen viser, er det i dag stor overvekt av kvinner i fellestjenester, undervisning, barnehage, helse, pleie og omsorg og NAV. Ledergruppa består av 50/50 menn og kvinner i 2017.

LIKESTILLING

Tabell 1:

Kjønnsbalanse – ansatte

	Totalt	Kvinner	Menn	% kvinner	% menn
Fellestjenester	21	17	4	80,95	19,05
Barneskole	46	37	9	80,43	19,57
Ungdomsskole	39	26	13	66,67	33,33
Barnehage	46	44	2	95,65	4,35
Kultur	2	1	1	50,00	50,00
Helse	39	33	6	84,62	15,38
PLO	171	155	16	90,64	9,36
NAV	3	2	1	66,67	33,33
Teknisk	42	23	19	54,76	45,24
Brann	2	0	2	0,00	100,00
Antall ansatte	411	338	73	82,24	17,76
Årsverk	302,67	256,32	46,35	84,69	15,31

Totalt har antall årsverk gått ned med 2,43, men antall ansatte har økt.

Tendensen med noen færre menn og flere kvinner er ganske stabil sammenlignet med året før. Vi har flere prosjektstillinger, spesielt innen helse og skole.

Tabell 2:

Gjennomsnittslønn etter utdanning (i 1000 kr):

			Menn	Kvinner
Ufaglært			391	380
Faglært			407	405
Høyere utdanning			483	465
Høyere utdanning - mer enn 3 år			550	524
Personlig lønn			646	525
Tjenesteledere			522	634
Ledere			797	723

Når det gjelder lønn, gjennomfører kommunen prinsippet om lik lønn for likt arbeid. Det har blitt mindre lønnsdifferanse mellom kjønnene både når det gjelder ufaglærte og faglærte.

Kvinner og menn ligger nå ganske likt når det gjelder kategoriene høyere utdanning, mens det er menn som ligger høyest når det gjelder personlig lønn. Kvinner ligger høyere for tjenesteledere på bakgrunn av overføring fra kap 4 til 5 med et løft for disse i lokalt lønnsoppgjør 2017 (helt år).

Tabell 3:

Heltid /deltid fordelt på kjønn:

Heltid/deltid fordelt på kjønn			Menn	Kvinner
Deltidsstilling			24	215
Fulltidsstilling			49	123

Oversikt over stillingsstørrelse viser at kvinner er sterkt overrepresentert på deltidsstillinger, men det er en liten økning i fulltidsstillinger for kvinner.

Personalpolitiske retningslinjer har eget punkt for tiltak på kompetanseutvikling og rekruttering med tanke på å utjevne ubalanse mellom kjønn.

Endringer fra 2016:

Det er ingen store endringer i kjønnsbalansen blant ansatte i Nes kommune fra 2016 til 2017.

SYKEFRAVÆR – FORDELT PÅ KVINNER OG MENN

2017:

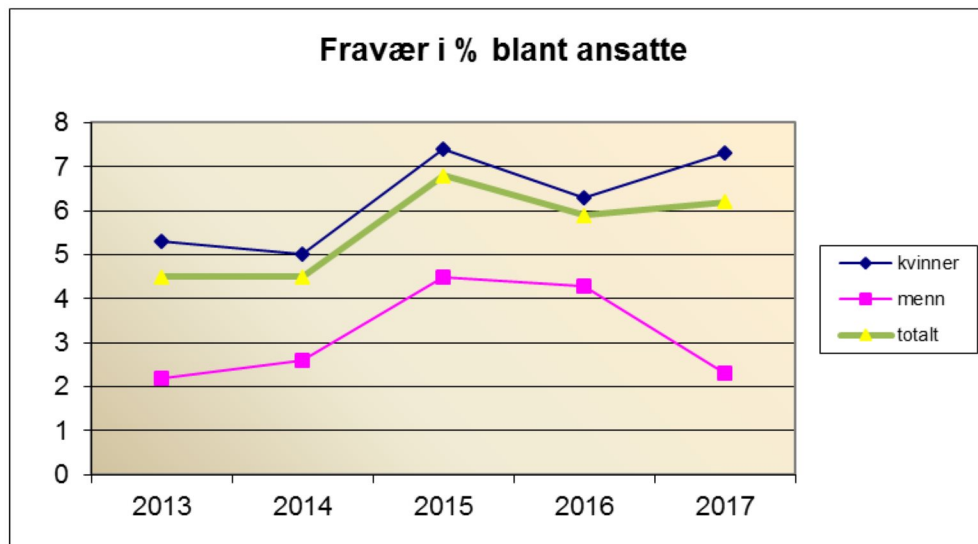
Kvinner hadde et korttidsfravær på 1,6% og et langtidsfravær på 5,8 %. Til sammen 7,4 %.

Menn hadde et korttidsfravær på 0,7 % og et langtidsfravær på 2,1 %. Til sammen 2,8 %.

Totalt fravær var 6,6 %.

Endringer fra 2016:

Sykefraværet blant kvinner har økt med ca. 1,1% i 2017, og menns sykefravær har gått ned Ca. 0,4 %. Totalfraværet gått opp fra 5,9 % i 2016 til 6,6% i 2017, en økning på 0,7 % totalt.

Grafen viser utvikling i fravær fordelt på kvinner og menn

RÅDMANNENS KOMMENTARER

Nes kommunes økonomiske situasjon – regnskapsresultat

Gjennom 2017 var det en rekke faktorer som førte til et negativt regnskapsmessig resultat. Dette var faktorer som vanskelig kunne påvirkes. Sett i etterpåklokskapens lys vil man kunne hevde at enkelte poster var noe optimistisk budsjettert, men basert på de opplysninger vi satt med når budsjettet ble vedtatt, var dette et realistisk budsjett.

Fra rådmannens side er det tidligere gitt uttrykk for at Nes kommune er økonomisk sårbar, og det skal ikke mange hendelser i negativ retning til før det skaper utfordringer.

For andre året på rad har norske kommuner har hatt en god skatteinntang. Samlet vekst i frie inntekter (skatt og rammetilskudd) fra 2016 til 2017 ble kr 8 mill.

Kommunen er svært aktiv på å søke tilskuddsmidler knyttet til gjennomføringen av ulike typer prosjekter. Uten disse midlene ville tjenesteproduksjonen ikke kunne vært på dagens nivå. Spesielt er dette utnyttet innenfor helse- og omsorg, skole og oppvekst, kultur og fritidstilbud. Det gjøres vurderinger fra sentrale myndigheter om å redusere potten med prosjekt- og tilskuddsmidler til kommunesektoren. Gjøres det slike endringer, vil det skape ytterligere budsjettmessige utfordringer.

Det at kommunen nærmest er «avhengig» av denne type midler for å opprettholde driften på dagens nivå, er urovekkende sett i lys av en mulig reduksjon. Tjenestetilbudet bør være på et slikt nivå at normal drift sikres uavhengig denne type tilskudd.

Kommunens lånegjeld har økt med kr 30 mill. i 2017, noe som utgjør ca. kr. 8.800 pr. innbygger. Veksten er noe høyere enn i 2016 da den utgjorde ca. kr. 6.000 pr. innb. Lånegjelden er fortsatt på et lavt nivå sett landet under ett. Ved vurdering av økonomisk bæreevne, og evnen til å betjene framtidige renter og avdrag, er det viktig gjennom løpende drift å skape rom til dekning av låneforpliktelsene.

Egenfinansieringen er fortsatt svært lav. Investeringene er derfor i det alt vesentlige finansiert gjennom bruk av lånemidler. Dette er en uheldig situasjon, og vil påvirke mulighetene for framtidige investeringer om en ikke avsetter midler til formålet.

Det har vært en målsetting de siste fire år å bygge opp disposisjonsfondet for å kunne håndtere uforutsette hendelser gjennom året. Målet ved inngangen til 2017 var å nå en avsetning på ca. kr. 20 mill. Resultatet for året gjør at dette målet ikke nås. I Budsjettet for 2019 må det i stedet påvises hvordan inndekningen av underskuddet skal gjennomføres, enten ved å bruke av tidligere avsetninger, eller finne dekning innenfor driftsbudsjettet.

Kommunestyret målsetting om en økonomisk buffer, i form av et disposisjonsfond, på kr. 25 mill. synes derfor vanskelig å oppnå de nærmeste årene.

Organisasjonen

Det er foretatt mindre endringer i den administrative organiseringen i 2017. Etter at kommunalsjef for fellestjenestene sluttet midtveis i året, ble denne stillingen ikke erstattet. Rådmannen valgte å endre ledergruppen ved at personalsjef og økonomisjef er fast medlem fra samme tidspunkt.

Kommunens ledergruppe består fra denne dato av tre kommunalsjefer, personal- og økonomisjef i tillegg til rådmannen.

Det er ikke foretatt endringer i den politiske organiseringen.

Tjenesteproduksjon

Flere undersøkelser på nasjonalt nivå viser at tjenesteproduksjonen i Nes kommune holder et høyt nivå. Nøkkeltallene er svært gode målt mot resten av landet, og bedre enn de økonomiske forutsetningene skulle tilsi.

Nes kommune er i toppskiktet innen flere av tjenesteområdene, noe som blir lagt merke til, og danner grunnlag for flere positive oppslag i media.

Sammen med de ansatte, som er de som daglig leverer tjenester av høy kvalitet, skal politikere og administrative ledere være stolte over resultatene.

Rådmannen sender derfor en takk til alle ansatte for det gode arbeidet som gjøres.

Planarbeid

Det har vært arbeidet med kommuneplanen gjennom flere år. Dette arbeidet er videreført i 2017, og planen ble vedtatt utlagt på høring tidlig i 2018.

Det er uheldig at arbeidet har tatt lang tid. Kommuneplan angir retningen det sittende politiske flertall ønsker for utvikling av kommunen. Planen er styrende for all planlegging, herunder temaplaner og økonomisk handlingsplan. Formålet med kommuneplan er å skape langsiktighet og forutsigbarhet i politikk og arealbruk for kommunens innbyggere, og skal være en rettesnor for administrasjonen i sin saksbehandling.

FINANSIELL ANALYSE

Regnskapsførte driftsinntekter beløper seg til 345,1 millioner. Dette er 19,6 millioner mer enn budsjettet. Ut fra regnskapstallene kan en registrere at driftsinntektene har økt med 0,87% fra 2016 mot en økning på 7,0% fra 2015 til 2016.

Av de inntektsførte merinntekter på 19,6 millioner er 3,5 millioner avsatt til bundne driftsfond.

De følgende tabeller viser utviklingen i Nes kommunes inntekter fra 2015 til 2017 med endring i % fra ett år til neste.

Brukerbetaling

Tall i hele tusen	Regnskap 2017	Buds(end) 2017	Avvik Mot budsjett	Regnskap 2016	Regnskap 2015	Avvik 2017-2016
Brukerbetaling						
BRUKERBETALING FOR TJENE	-9986	-8286	-1700	-9150	-8481	-837
Sum:	-9986	-8286	-1700	-9150	-8481	-837
Endring i %	9,14			7,89		

Tabellen viser at brukerbetaling viser en jevn økning fra år til år.

Salgs- og leieinntekter

Tall i hele tusen	Regnskap 2017	Buds(end) 2017	Avvik Mot budsjett	Regnskap 2016	Regnskap 2015	Avvik 2017-2016
Salgs- og leieinntekter						
AVGIFTSFRITT SALG AV VARE	-9731	-9320	-410	-10621	-8330	890
HUSLEIEINTEKTER	-8416	-8061	-356	-8212	-7627	-205
AVGIFTSPLIKTIG OMSETNING	-31262	-24613	-6649	-34531	-31992	3268
Sum:	-49409	-41994	-7415	-53364	-47949	3953
Endring i %	-7,41			11,29		

Salgs og leieinntekter viser en nedgang på 7,41 % fra 2016. Endring i gebyrregulativet forklarer reduksjon i avgiftspliktig omsetning. At ikke avgiftsfritt salg og husleieinntekter viser en bedre utvikling er mer bekymringsfullt.

Overføring med krav til motytelse.

Tall i hele tusen	Regnskap 2017	Buds(end) 2017	Avvik Mot budsjett	Regnskap 2016	Regnskap 2015	Avvik 2017-2016
Overføringer med krav til motytelse						
ANDRE STATSTILSKUDD	-26967	-20563	-6404	-25901	-23572	-1066
SYKELØNNSREFUSJON	-6998	-5874	-1124	-7271	-8411	272
KOMPENSERT MVA. DRIFTSR	-6314	-5167	-1147	-5923	-5611	-390
TILSKUDD	-11360	-11919	559	-11009	-10519	-350
Sum:	-51639	-43523	-8116	-50104	-48113	-1534
Endring i %	3,06			4,14		

Overføring med krav til motytelse viser totalt en normal utvikling.

Rammetilskudd

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap	Regnskap	Avvik
Tall i hele tusen	2017	2017	Mot budsjett	2016	2015	2017-2016
Rammetilskudd						
Rammetilskudd	-101846	-105695	3849	-100955	-102138	-891
Sum:	-101846	-105695	3849	-100955	-102138	-891
Endring i %	0,88			-1,16		

Rammetilskuddet følger ikke lønns- og prisvekst. Det har sammenheng med reduksjon i innbyggertallet i 2017. Det er kommet høringsforslag fra regjeringen som kan medføre ytterligere reduksjon i rammetilskudd.

Andre statlige overføringer

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap	Regnskap	Avvik
Tall i hele tusen	2017	2017	Mot budsjett	2016	2015	2017-2016
Andre statlige overføringer						
ANDRE STATLIGE OVERFØRINGER	-10895	-9604	-1291	-13948	-9709	3053
Sum:	-10895	-9604	-1291	-13948	-9709	3053
Endring i %	-21,89			43,66		

Det er en vesentlig reduksjon i andre statlige overføringer

Skatteinntekter

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap	Regnskap	Avvik
Tall i hele tusen	2017	2017	Mot budsjett	2016	2015	2017-2016
Skatt på inntekt og formue						
Skatteinntekter	-92335	-91653	-682	-85099	-75268	-7236
Sum:	-92335	-91653	-682	-85099	-75268	-7236
Endring i %	8,50			13,06		

Økningen i skatteinntektene har vært svært positive både i 2016 og 2017.

Eiendomsskatt

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap	Regnskap	Avvik
Tall i hele tusen	2017	2017	Mot budsjett	2016	2015	2017-2016
Eiendomsskatt						
Eiendomsskatt	-21814	-21625	-189	-22227	-22541	-413
Sum:	-21814	-21625	-189	-22227	-22541	-413
Endring i %	-1,86			-1,39		

Eiendomsskatten er synkende for verker og bruk. Her vil dette komme ytterligere reduksjon i inntektene.

Konsesjonsavgifter

Tall i hele tusen	Regnskap 2017	Buds(end) 2017	Avvik Mot budsjett	Regnskap 2016	Regnskap 2015	Avvik 2017-2016
Konsesjonsavgift						
Konsesjonsavgift	-6 554	-2 497	-4 057	-7 298	-6 535	744
Sum:	-6 554	-2 497	-4 057	-7 298	-6 535	744
Endring i %	-10,19			11,68		

Konsesjonsavgifter er konsesjonsavgift som avsettes til næringsfond og naturressursskatt. Naturressursskatten skal variere med den kraftmengden som blir produsert i anleggene i Nes kommune. Nedgangen fra 2016 til 2017 anses som midlertidig.

Totale regnskapsførte brutto driftsutgifter ekskl. avskrivinger beløper seg til 339,7 millioner. Dette er 24,6 millioner mer enn budsjettet. Ut fra regnskapstallene kan en registrere at driftsutgiftene har økt med 7,8% mot 6,4% i 2016.

Av det regnskapsførte merforbruk på 24,6 millioner er 5,3 millioner dekt av bundne driftsfond.

De følgende tabeller viser utviklingen i Nes kommunes utgifter fra 2015 til 2017 med endring i % fra ett år til neste.

Lønnsutgifter

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap	Regnskap	Avvik
Tall i hele tusen	2017	2017	Mot budsjett	2016	2015	2017-2016
Lønnsutgifter						
FASTLØNN	160 916	159 511	1 403	152 277	144 130	8 639
VIKARLØNN	9 605	6 679	2 926	11 390	11 125	-1 784
ANNEN EKSTRAHJELP	5 323	2 379	2 944	4 570	3 387	752
OVERTID	2 140	766	1 374	1 755	2 301	385
ANNEN LØNN OG TREKKPL.G	5 030	3 789	1 238	4 697	4 682	332
MØTEGODTGJØRELSE	2 054	1 753	442	1 941	1 931	113
TREKKPLIKTIG/OPPGAVEPLIK	3 486	3 200	286	3 177	1 811	309
SKYSS-/KOSTGODTGJØRELSE	815	622	192	796	916	18
Sum:	189 368	178 700	10 667	180 603	170 284	8 764
Endring i %	4,85			6,06		

Lønn viser en vekst på 4,85 %. Dette er 1,85 % over forventet lønnsutvikling. Veksten kommer vesentlig på ekstrahjelp og overtid. Mye av dette dekkes innenfor bruk av tilskuddsmidler og bundne fond.

Sosiale utgifter

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap	Regnskap	Avvik
Tall i hele tusen	2017	2017	Mot budsjett	2016	2015	2017-2016
Sosiale utgifter						
PENSJONSINNSKUDD KLP	17 817	16 154	1 663	17 424	16 154	393
PENSJONSINNSKUDD STP	2 972	3 687	-715	2 747	2 177	225
FORSIKRING - KOLLEKTIV	365	374	-8	320	285	46
ARBEIDSGIVERAVGIFT	21 197	20 027	1 170	20 368	18 984	829
Sum:	42 352	40 242	2 110	40 858	37 600	1 493
Endring i %	3,66			8,66		

Sosiale utgifter viser en normal utvikling i 2017.

Kjøp av varer og tjenester

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap	Regnskap	Avvik
Tall i hele tusen	2017	2017	Mot budsjett	2016	2015	2017-2016
Kjøp av vare og tjenester.						
Driftsutgifter	27 466	25 617	1 852	26 610	25 618	860
Utstyr/materialer	9 374	8 639	731	10 569	8 443	-1200
Sum:	36 840	34 256	2 583	37 179	34 061	-340
Endring i %	-0,91			9,15		

Kjøp av varer og tjenester viser en nedgang fra regnskap 2016. Driftsutgiftene øker mens de normalt større innkjøpene ikke er gjennomført.

Kjøp av tjenester

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap	Regnskap	Avvik
Tall i hele tusen	2017	2017	Mot budsjett	2016	2015	2017-2016
Kjøp av tjenester						
REFUSJON TIL STATEN/FYLKE	1 025	112	913	623	1 058	401
REFUSJON TIL INTERKOMM.	30 881	28 352	2 529	24 268	23 559	6 613
KJØP FRA ANDRE	16 362	14 544	1 819	16 269	13 795	95
KJØP FRA IKS DER KOMMUNE	2 748	2 696	52	2 489	2 592	259
Sum:	51 016	45 704	5 312	43 648	41 004	7 368
Endring i %	16,88			6,45		

Interkommunalt samarbeid har hatt en vesentlig økning i 2017. Det er et vesentlig problem at disse samarbeidene ikke får de samme krav til innsparing som kommunale organisasjoner for øvrig.

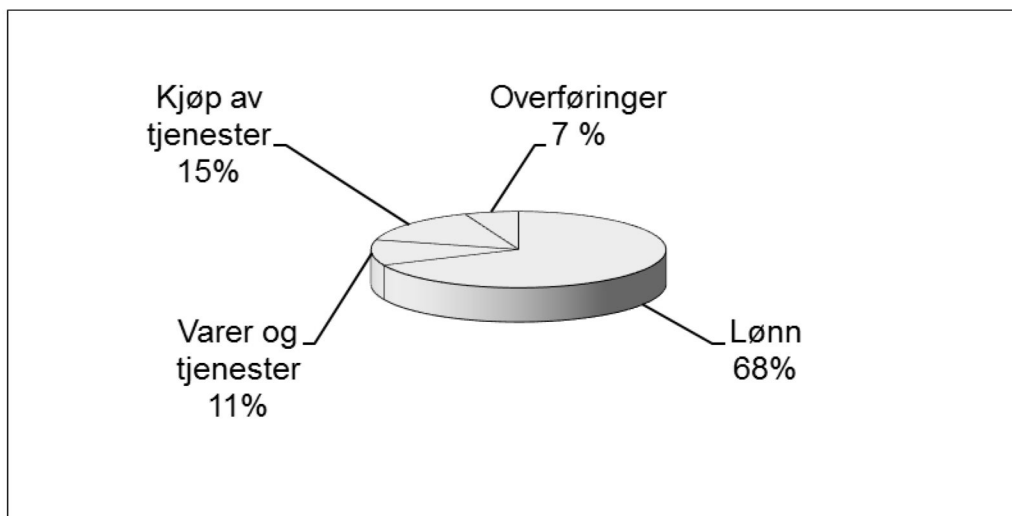
Overføringer

	Regnskap	Buds(end)	Avvik	Regnskap	Regnskap	Avvik
Tall i hele tusen	2017	2017	Mot budsjett	2016	2015	2017-2016
Overføringer						
OVERFØRINGER TIL STATEN	2 430	1 000	1 430	2 372	3 111	59
MVA SOM KOMPENSERES	6 314	4 399	1 915	5 923	5 611	390
OVERFØRINGER TIL KOMMUNE	48	147	-99	170	189	-122
OVERFØRINGER TIL ANDRE	11 324	10 657	667	9 463	9 312	1 860
Sum:	20 116	16 202	3 914	17 929	18 224	2 187
Endring i %	12,20			-1,62		

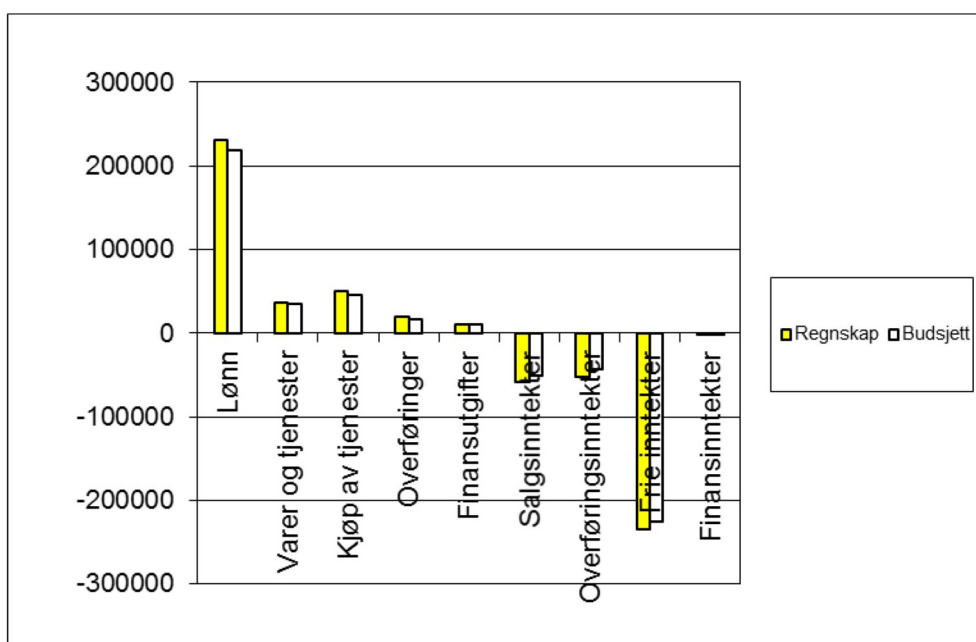
Økningene på overføringsutgifter må tilskrives en vesentlig økning i bruk av næringsfond.

Utgiftsfordeling etter art

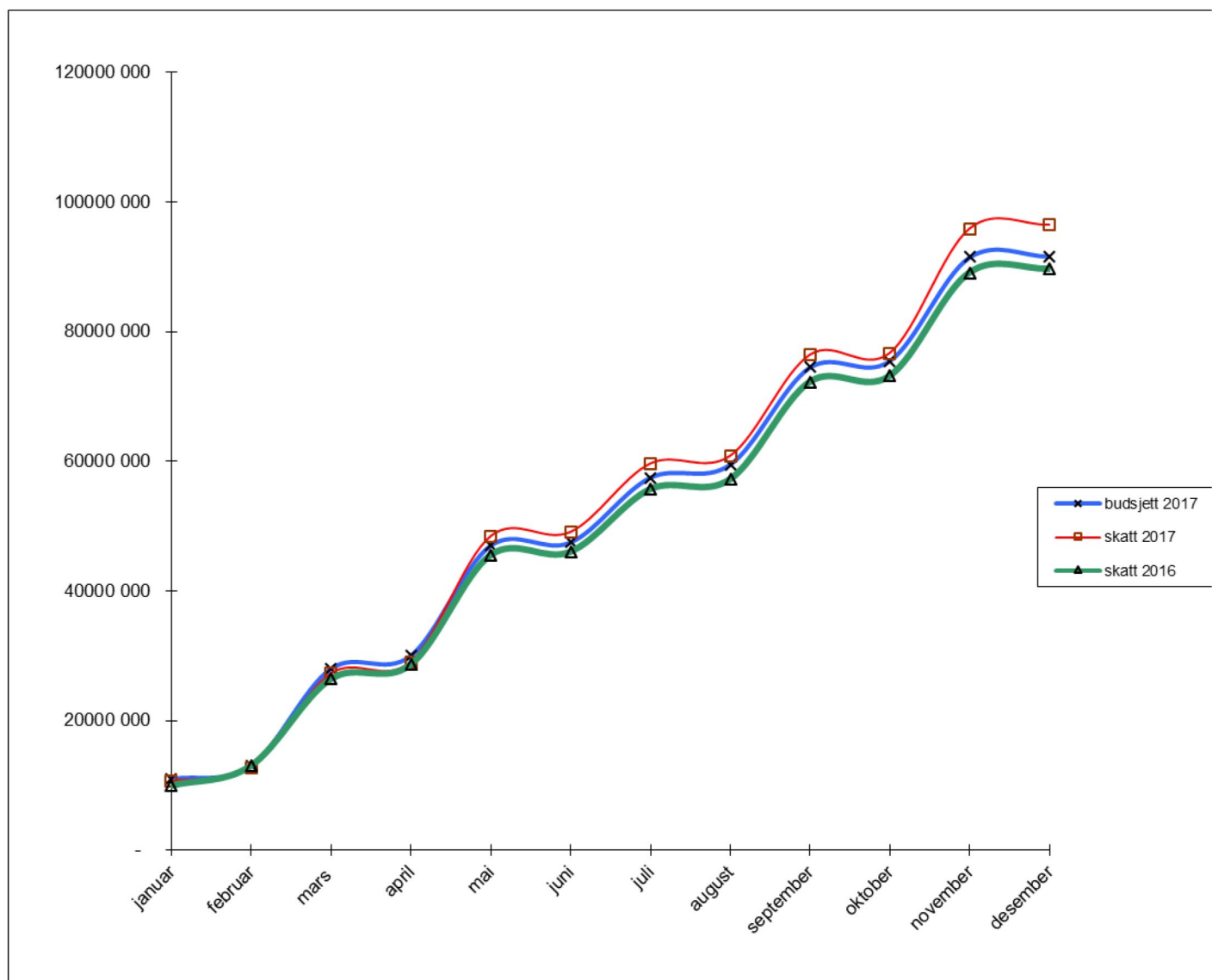
Fordeling av driftskostnader etter kostnadsart viser følgende:

Grafen viser forholdet mellom budsjett og regnskap for 2017.

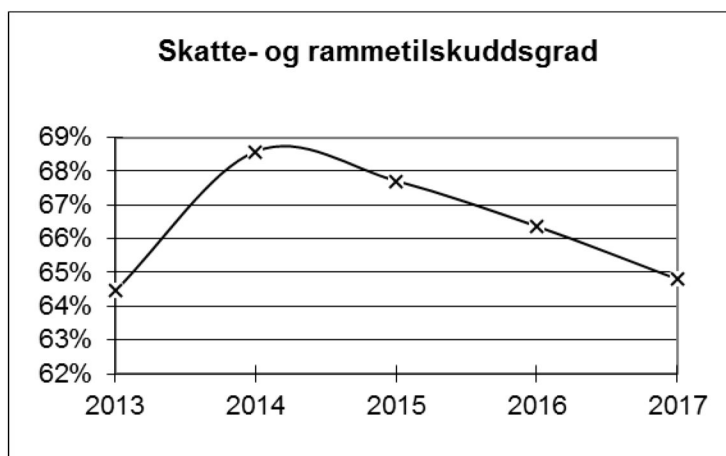
Skatteinngang

Grafen viser skatteinngangen i 2017, budsjett 2017 og skatteinngang 2016.

Nøkkeltall for 2017 og endringer de 5 siste år

Skatte- og rammetilskuddsgrad

Grafen viser skatte- og rammetilskuddsgrad i perioden 2013 – 2017.

Framstillingen viser hvor stor andel av driftsutgiftene som dekkes inn ved kommunens andel av inntekts-, eiendoms- og formuesskatten og rammetilskudd. Gjennomsnittlig skatte- og rammetilskuddsgrad i perioden er 67%.

Gjeldssituasjonen

Utviklingen av kommunens langsiktige gjeld viser følgende utvikling:

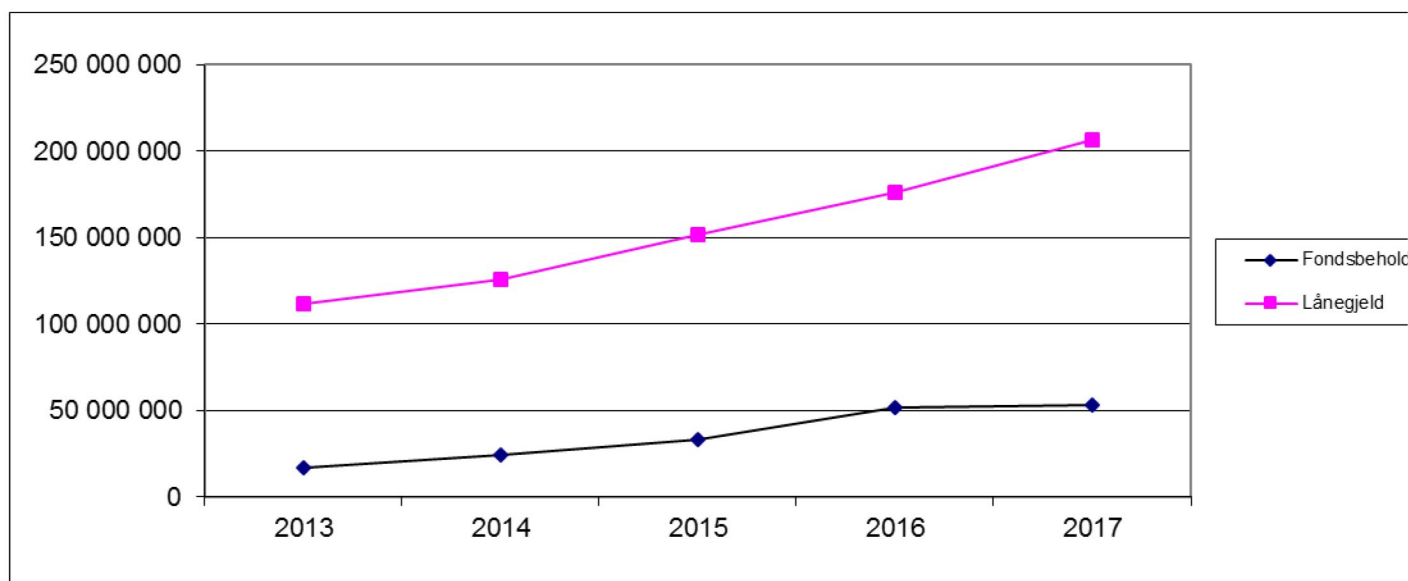
	2013	2014	2015	2016	2017
Lånegjeld	111 492 598	125 526 769	151 828 434	176 305 424	206 858 515
Pr. innbygger:	26 483	28 906	34 385	40 470	61 915

Det ble i 2017 tatt opp lån på 35 millioner i Kommunalbanken og 3 millioner i Husbanken. Nes kommunes lånegjeld er fortsatt lav i forhold til driftsinntektene.

Brutto rente- og avdragsbelastning for opptatte lån i de siste 5 år viser:

Beløp i 1000 kr.	2013	2014	2015	2016	2017
Renter	3 369	3 054	3 127	3 247	3 667
Avdrag	6 424	6 482	4 782	5 432	6 322
Sum	9 793	9 536	7 909	8 679	9 989
Pr. innbygger	2,86	2,79	2,32	2,57	2,99

Søylene viser utviklingen av langsiktig gjeld og fondsbeholdning

Tabellen viser hvor mye som er utlånt fra næringsfond pr. 31.12.

Beløp i 1000 kr	2013	2014	2015	2016	2017
Saldo	2 290	2 149	2 631	2 632	3 240

Nøkkeltall i Kostra

Det er i presentasjonen av nøkkeltall valgt å presentere tallene fra de kommunene som ble benyttet til sammenligning i Handlingsprogram for 2017 - 2020 i tillegg til tall fra Kostra-gruppe 2 hvor alle kommunene er plassert med bakgrunn i antall innbyggere og tidligere inntekspotensiale.

Prioritering	Nes	Gol	Jølster	Vestre Slidre	Hemsedal	Kostra-gruppe 2
Netto driftsutgifter pr. innbygger 1-5 år i kroner, barnehage	160 404	139 819	163 594	137 819	166 570	155 043
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor pr. innbygger 6-15 år	142 863	119 229	125 302	119 421	122 883	128 705
Netto dr.utg. til forebygging, helsestasjonstj. Og skolehelsetj. Pr.innb. 0-5 år	14 516	12 691	10 110	12 147	19 196	11 435
Netto driftsutgifter pr.innbygger i kroner pleie/omsorgstjenesten	22 241	19 721	24 774	23 611	16 791	21 586
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp	27 306	36 336	8 653	42 656	32 415	31 267
Netto driftsutgifter pr.innbygger 0-17 år i kroner barneverntjenesten	18 871	11 575	6 474	13 189	11 678	11 217
Brutto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innbygger	9 238	11 640	8 057	8 536	10 930	7 611

Tabellen viser hvordan utvalgte tjenester prioriteres blant utvalgte kommuner.

Produktivitet/enhetskostn.	Nes	Gol	Jølster	Vestre Slidre	Hemsedal	Kostra-gruppe 2
Brutto driftsutgifter i kr. Pr barn i kommunal barnehage	190 780	182 258	219 124	163 333	206 152	194 547
Netto driftsutgifter grunnskole pr innb. 6 - 15 år	142 863	119 291	125 302	119 421	122 883	128 705
Andel elever pr. klasse 1.-10. trinn	10,1	13,2	9,9	12,2	11,1	11,3
Brutto driftsutgifter per mottaker i hjemmetjenesten	455 631	334 177	477 889	322 056	215 204	234 694
Brutto driftsutg institusjon. per kommunal plass	1 915 000	1 139 281	756 500	0	756 500	1 047 411

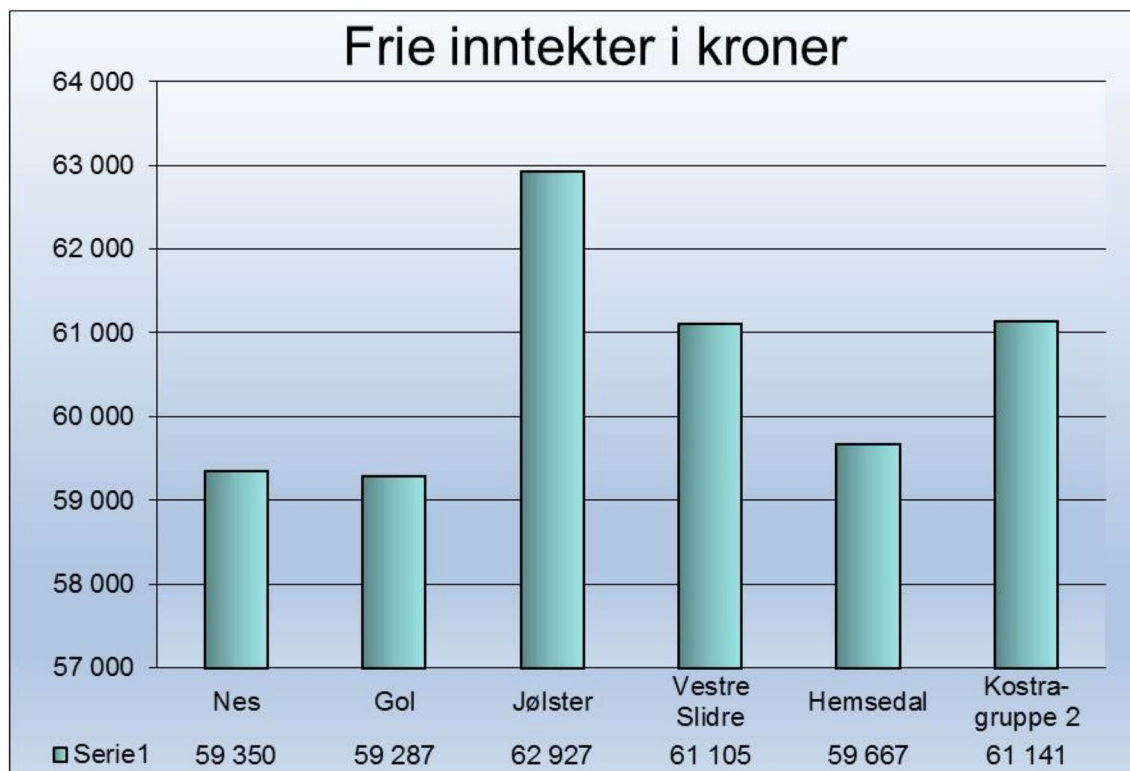
Tabellen viser produktiviteten i den enkelte tjeneste sammenlignet med utvalgte kommuner.

Dekningsgrad	Nes	Gol	Jølster	Vestre Slidre	Hemsedal	Kostra-gruppe 2
Andel barn 3 - 5 år med barnehageplass	97,3	94,7	100,0	96,3	93,5	96,9
Legeårsverk pr. 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	17,9	14,5	13,0	15,3	13,0	12,8
Andel av alle brukere som har omfattende bistandsbeh	23,7	24,6	32,7	21,3	25,0	22,8
Andel plasser i enerom kommunale pleie- og omsorgsinstitusjoner	100,0	93,8	75,0	0,0	91,3	89,2
Andel elever i grunnskole som får spesialundervisning i prosent	12,3	11,7	6,7	5,9	8,1	8,5
Andel barn med barneverntiltak ift. innbyggere 0 - 17 år	7,6	5,8	4,3	9,3	5,3	5,8
Bto. Dr.utgifter pr. km kommunal veg	88 183	140 860	72 072	86 154	86 303	65 094

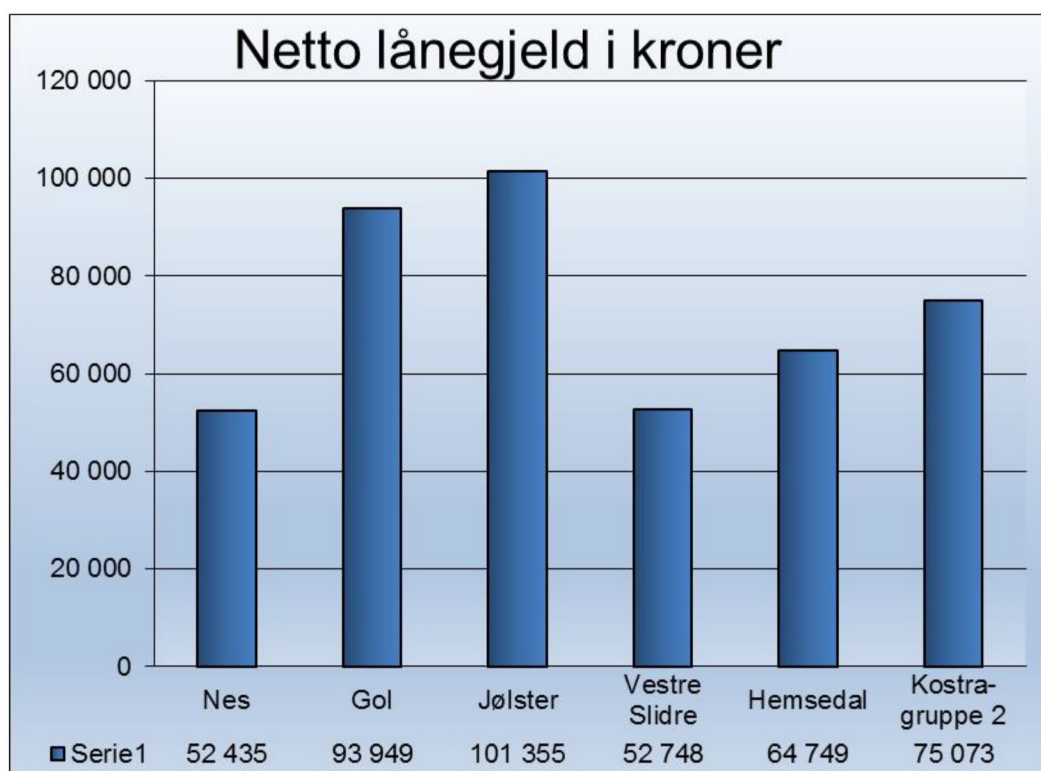
Tabellen viser hvor stor andel av målgruppen som benytter den tjeneste som tilbys i den enkelte kommune.

Finansielle nøkkeltall	Nes	Gol	Jølster	Vestre Slidre	Hemsedal	Kostra-gruppe 2
Brutto driftsresultat i prosent av driftsinntektene	-1,2	3,8	-0,4	3,5	1,5	2,4
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	-1,2	1,9	-0,8	6,1	4,9	3,1
Langsiktig gjeld i prosent av driftsinntekter	50,7	79,5	99,4	46,8	65,5	76,7
Arbeidskapital i prosent av driftsinntektene	21,8	32,2	12,1	12,2	-0,5	18,2
Frie inntekter i kroner pr. innbygger	59 350	59 287	62 927	61 105	59 667	61 141
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	52 435	93 949	101 355	52 748	64 749	75 073

Tabellen viser finansielle nøkkeltall for utvalgte kommuner.

Grafisk er framstilt frie inntekter i kroner pr. innbygger.

Grafisk er framstilt netto lånegjeld i kroner pr. innbygger

ADMINISTRASJON OG LEDELSE

Tjenestebeskrivelse og organisering

Fellestjenestene skal samordne og ha støttefunksjon for kommunens informasjonsvirksomhet, merkantile tjenester og sekretærfunksjoner, arkiv, post, IKT, personaladministrasjon, økonomi og beredskap. I tillegg omfatter fellestjenestene næringskonsulent, brann og det skolefaglige ansvaret. Servicetorget er organisert som en del av fellestjenestene. Servicetorget står for en viktig del av kommunens utadrettede informasjon. De er i tillegg det første kontaktleddet ved henvendelse til alle enheter innen kommunen og har også ansvar for publisering av kommunens nettsider. I tillegg er kommunens samfunnsavdeling en del av fellestjenestene.

Strategiske mål 2017 - 2020

Kommuneplanen slår fast at Nes kommune skal ha et godt tjenestetilbud som er tilpasset brukerne og deres behov. Det slås samtidig fast at de ansatte er kommunens viktigste ressurs, og en god personalpolitikk er viktig for å få utnyttet denne ressursen optimalt. Personalpolitiske retningslinjer må brukes aktivt i samtlige enheter. I en tid med stram økonomi, krever hovedmålsettingen om at tjenestetilbudene skal opprettholdes i størst mulig grad, at effektivisering, rasjonalisering og interkommunalt samarbeid er helt nødvendig. Felles opplæringstiltak i Hallingdals-kommunene er brukt i utstrakt grad. Kommuneplanen har satt som mål at beredskap og sikkerhet skal være et viktig moment i all samfunnsplanlegging.

Servicetorgetes funksjoner skal videreutvikles, herunder informasjonstjenesten og hjemmesidene. Virksomheten har publikumshåndtering og tjenesteyting som kontinuerlige fokusområder, og samarbeidsrelasjonene med resultatenheter er viktige.

Sykefraværet er inne i en negativ utvikling, og målet må være å få dette ned på et akseptabelt nivå. Arbeidsmiljøforbedringstiltak må foregå kontinuerlig.

Interkommunale samarbeidsprosjekter

Fellestjenesten har som ansvarsområde å følge opp interkommunale samarbeidsprosjekt og fora innen IKT. Kommunen er vertskommune for systemet innen Økonomi, lønn og fakturering for samtlige Hallingdalskommuner. For øvrig er Nes kommune representert i alle regionale faggrupper, der det også pågår større og mindre samarbeids- og utviklingsprosjekter.

Samfunnsutviklingsavdelingen

Avdelingen har i 2017 bestått av 2,6 årsverk arealplanleggere, 1 årsverk folkehelsekoordinator og 1 årsverk næringsutvikler. Det har i 2017 vært lengre sykefravær i avdelingen og i tillegg har samhandlingsutfordringene mellom administrativ og politisk side helt klart påvirket arbeidshverdagen negativt i forhold til effektivitet.

- Det er behandlet 16 planendringer og 26 dispensasjoner fra reguleringsplan/kommuneplan/kommunedelplan. I tillegg er det behandlet 4 søknader om motorferdsel i utmark. Avdelingen har også andre saker/klager som har vært behandlet.
- Det er vedtatt 6 nye detaljreguleringsplaner og det er igangsatt flere nye detaljreguleringsplaner.

- 16 nye søknader fra nye og eksisterende bedrifter lagt frem for formannskapet og kommunestyret. Utbetalt tilskudd og lån for 4,5 millioner, derav 1,5 millioner innvilget i 2016. Kr. 2 millioner av dette var til Nes kommunes egne prosjekter Nesfjella til Sentrum og Kunstlandskap Nesbyen.
- Det er stor aktivitet mot kundene våre og vi deltar i en rekke møter knyttet til veiledning både på planarbeid, næringsarbeidet og folkehelsearbeid både eksternt og internt.
- Kommunedelplan for trafiksikkerhet er utarbeidet og vedtatt i 2017.
- Kartlegging av friluftsområder er gjennomført og avsluttet.
- Arbeidet med rullering av kommuneplanens samfunnsdel ble startet i første halvdel av 2017. Administrasjonen hadde forslag klart til førstegangs behandling i desember 2017.
- Kommuneplanens arealdel har vært under behandling og man har åpnet for nye innspill til arealdel og dette har blitt konsekvens utredet og saken ble klargjort for 2.gangsbehandling.
- Arbeidet med regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell startet i 2017. Kommunen deltar i styringsgruppe og administrativ arbeidsgruppe.
- Kommunen har fått kr. 250.000 kr. fra Buskerud fylkeskommune til å utarbeide en kulturminneplan. Forslag til planprogram ble laget i 2017.
- Planprogram for kommunedelplan idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet er lagt fram til politisk behandling i 2017.
- Skilting og merking av sentrumsnære turstier, på østsida og vestsida av sentrum er ferdig, i tillegg til en rekke stier og løyper i fjellet. Dette er et samarbeid mellom kommunen, Buskerud fylkeskommune og Gjensidigestiftelsen.
- Kommunen deltar i nasjonal nettverk for klimatilpasning og har fått 300.000 kr. i tilskudd fra Miljødirektoratet til bl.a. til rasvurderinger og kompetanseheving hos ansatte.
- Kommunen deltar i nasjonal nettverk om universell utforming. Der har kommunen fått tilskudd til bl.a. holdningsskapende arbeid som har resultert i en film om universell utforming med eksempler fra Nesbyen sentrum.
- Byggeskikkveileder for den gamle trehusbebyggelsen i Nesbyen sentrum er ferdig.
- Oppgradering av Trytejern friluftsport fortsetter med bl.a åpning av ny sykkelløype. Vi har arbeidet aktivt med Trytetjernområdet.
- Rullering av strategisk næringsplanens handlingsdel ble igangsatt i 2017
- Næringsutvikler har løpende veiledning til nye/eksisterende kunder og har jevnlig bedriftsbesøk sammen med ordfører.
- Næringsutvikler deltar i næringssamarbeid i Hallingdal
- Samarbeid med NTN om drift/utvikling av Meteorittkrater Gardnos. Søknad om midler til fiber/4G. Ny grunneieravtale. Prosjekt læringsplattform i samarbeid med Geologisk fakultet ved Universitetet i Oslo og Nes ungdomsskole der man tilrettelegger for at skoler i hele Buskerud skal ta i bruk dette i sin undervisning.
- Arrangement Næringspizza vår/høst, Næringsfrokost 1.fredag i måned samt kvartals vise bransjesamlinger. JuleNesbyen med ny belyningsplan. Arbeidsgruppe nye aktivitetsportal www.visitnesbyen.no.
- Nesfjella til sentrum: Sekretariat i styringsgruppen frem til 14.09.17 da næringskonsulent overtok prosjektlederansvar. Deretter ca 20% stilling til gjennomføring/oppfølging av igangsatte delprosjekt. 10 råd og 12 tiltak/delprosjekt skal gjennomføres.

- Oppdatert informasjon om fremdrift hver måned til formannskap og hvert kvartal til kommunestyret. Hele avdelingen har bistått i prosjektet etter behov.
- Arbeidet med eierskapsmelding som ferdigstilles i 2018.
- Medlem i styringsgruppe for Hallingdal Karrieresenter, medlem i arbeidsgruppe for terrengsykling og medlem i styringsgruppe for Kunstlandskap Nesbyen
- Folkehelsekoordinator arrangerer sommeraktivitetsuke for barn
- Prosjekt «kartlegging for trygg barndom» i samarbeid med helsestasjonen
- Prosjekt «Nesbyen som terrengsykkeldestinasjon»
- Ungdataundersøkelse
- Vi har arrangert fagdager i samarbeid med felles folkehelsegruppe i Hallingdal
- Handlingsplan for rus

Styringsmål:		Datakilde	Status		Mål 2017
			Nes	Landet	
Ø	Økonomisk resultat i tråd med budsjett	Regnskap Visma	102 %	-	< 100 %
M	Medarbeidertilfredshet (på en skala fra 1-6)	Bedre kommune 2013	4,9	4,6	5,0
M	Sykefravær	Fraværstatistikk 2017	6,1		< 5 %
Ø	Andel elektroniske faktura	Regnskap Visma	79 %		80 %

B= Brukermål, M=Medarbeidermål, Ø= Økonomimål

Sykefraværet

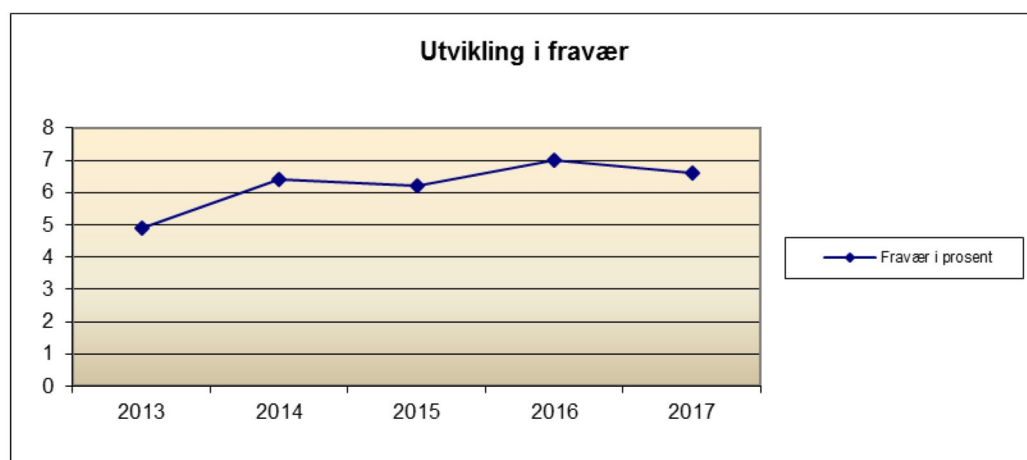
Sykefraværet i 2017 var noe høyere enn målsettingen og noe ned fra 2016. Økningen er i hovedsak knyttet til en økning i langtidssykefraværet.

Økonomi

Administrasjon og ledelse	Regnskap	Regnskap	Reg. budsjett	Forbruk
Alle tall i 1000 kr	i fjor			i %
Brukerbetaling	-5	-8	-10	80
Andre salgs- og leieinntekter	-302	-119	-184	65
Overføringer med krav til motytelse	-4 985	-7 065	-4 955	143
Andre overføringer		-586		
Andre direkte og indirekte skatter	-2 448	-2 448	-2 497	98
Sum inntekter	-7 740	-10 226	-7 646	134
Lønnsutgifter	11 530	12 761	12 461	102
Sosiale utgifter	3 178	3 271	3 181	103
Kjøp av vare og tjenester som inngår i tj.proc	7 767	5 723	4 734	121
Kjøp av tjenester	7 969	9 755	7 754	126
Overføringer	5 828	6 203	5 946	104
Avskrivninger	2 233	601	601	100
Sum utgifter	38 505	38 314	34 677	110
Renteinntekter	0	-19		
Mottatte avdrag på utlån	-404	-202	-120	
Utlån	505	810	820	
Bruk av avsetninger	-4 261	-3 424	-2 663	
Avsetninger	424	221		
Sum Finans	-3 736	-2 614	-1 963	0
Driftsregnskap	27 029	25 474	25 068	102

Tabellen viser hvordan tildelte ressurser er benyttet i 2017 i hele tusen

Vesentlige avvik på inntektene er refusjon av mva med 0,7 millioner mer enn budsjettet, indirekte kostnader VAR-området med 0,7 og det er mottatt 0,1 millioner i statstilskudd som prosjektmidler. På utgiftssiden er det i all vesentlig grad kjøp av vare og tjenester det er overforbruk på. Dette er utbetalinger i forbindelse med prosjekter som i all vesentlig grad er inndekt ved bruk av fond og prosjektmidler.

Diagrammet viser fraværsutviklingen for enheten.

FELLES DRIFT

Tjenestebeskrivelse og organisering

Felles drift omfatter pensjonsområdet når det gjelder premieavvik, amortisering, premiefond, til politisk disposisjon og kraftomsetning I tillegg kommer rente og gebyrinntekter vedr. inkassokrav og motpost avskrivninger fra og med 2017.

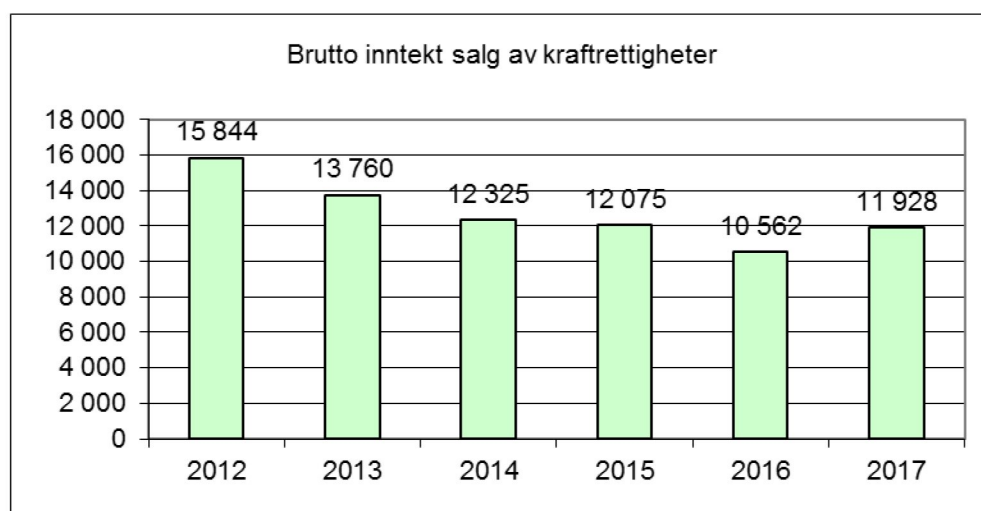
Økonomi

Felles drift	Regnskap	Regnskap	Reg.budsjett	Forbruk
Alle tall i 1000 kr	i fjor			i %
Brukerbetaling	0	0	0	
Andre salgs- og leieinntekter	-10628	-11467	-9 600	119
Overføringer med krav til motytelse	-26	-47	0	
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	
Sum inntekter	-10 654	-11 514	-9 600	120
Lønnsutgifter		0	0	
Sosiale utgifter	-5 305	-4 420	-5 755	
Kjøp av vare og tjenester som inngår i tj.prod	3591	4850	3 415	142
Kjøp av tjenester	127	34	150	23
Overføringer	2437	2346	1 532	153
Avskrivninger		0	0	
Sum utgifter	850	2 810	-658	-427
Renteinntekter	-31	-38	-63	
Motpost avskrivn		-9151	-9151	
Sum Finans	-31	-9189	-9214	0
Driftsregnskap	-9 835	-17 893	-19 472	92

Andre salgs og leieinntekter omfatte salg av kommunens kraftportefølje på 48,7 millioner kWh.

Salgsinntektene utgjør i 2017 11,5 millioner.

Sosiale kostnader har en mindreinntekt på 1,3 millioner i forhold til opprinnelig budsjett fra Kl.p. Det ble i 2017 betalt 0,2 millioner mer i skatt som relaterer seg til overskudd på salg av kraft enn i 2016.

Tabellen viser utviklingen i brutto inntekt ved salg av kraftrettigheter

OPPVEKST OG KULTUR

Tjenestebeskrivelse og organisering

Oppvekst og kultur omfatter bl.a. kommunens ansvar som barnehage- og skoleeier, drift av barnehager, skoler, spesialpedagogiske tiltak, SFO, bibliotek, kino, kulturskole, fritidstilbud til barn og unge, tilskudd til kulturformål samt interkommunalt samarbeid med Hallingdal barnevern, Læringssenteret og PPT og OT for nedre Hallingdal IKS.

Overordna mål og status

Gi tilbud til alle barn som ønsker barnehageplass

Alle som søkte plass til opptaket i mars (med start fra høsten), fikk tildelt dette. Opptaket innebar at vi startet opp med full drift i nye Nesbyen barnehage med 3 avdelinger fra 15. august samt full drift også i Elvefaret, Briskebyen og Friskussen barnehager med 2 avdelinger hver. Avd. Tøllemo, Rukkedalen og Høva ble lagt ned fra 1. august.

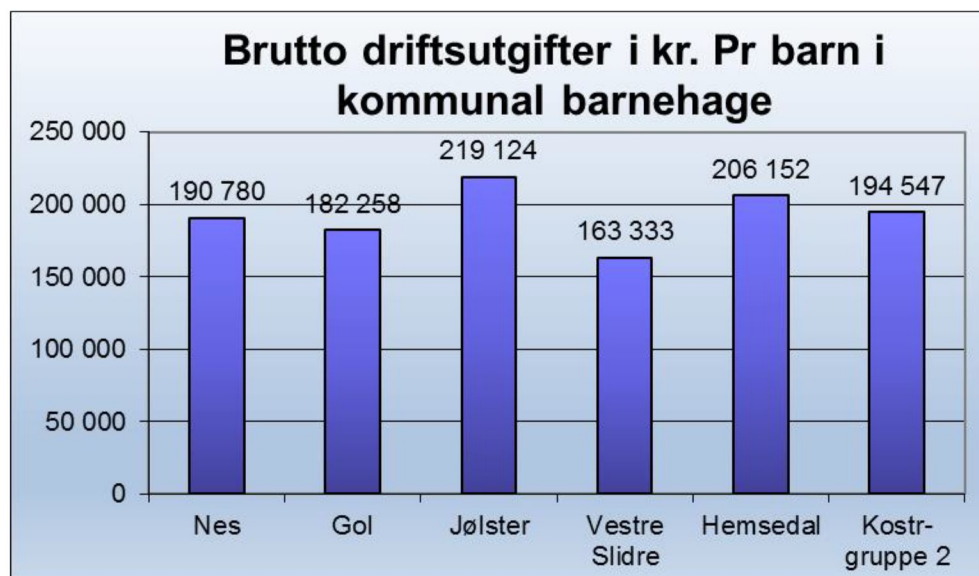
Gi et pedagogisk forsvarlig tilbud i barnehagene

Vi har nå full pedagogdekning etter minstekrav i barnehageloven. Flere av assistentene har tatt eller holder på å ta fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget. I tillegg til assistenter med fagbrev, er det ønskelig å styrke pedagogdekningen på sikt for å videreutvikle barnehagenes innhold og praksis.

Ansatte (barnehage) som gir omsorg og opplæring i samsvar med sentrale føringer og målsettinger

En ny nasjonal rammeplan for barnehagene ble innført i kommunene fra 2017, med implementering av nytt verdigrunnlag og innhold vedtatt av Stortinget. Kommunene i Hallingdal samarbeider om dette, sammen med bl.a. statlige myndigheter og høgskoler.

Barna har fått utfordringer og opplevelser/erfaringer ut fra alder og modenhet jf. årsplaner for barnehagene, og det har vært egne opplegg for de ulike aldersgruppene. Alle barnehagene på Nes har natur og uteliv i fokus, samt barnas psykososiale miljø (spesielt på forebygging av mobbing). I tillegg har det vært fokus på psykisk helse (trygghetssirkelen og systematiske barnesamtaler).

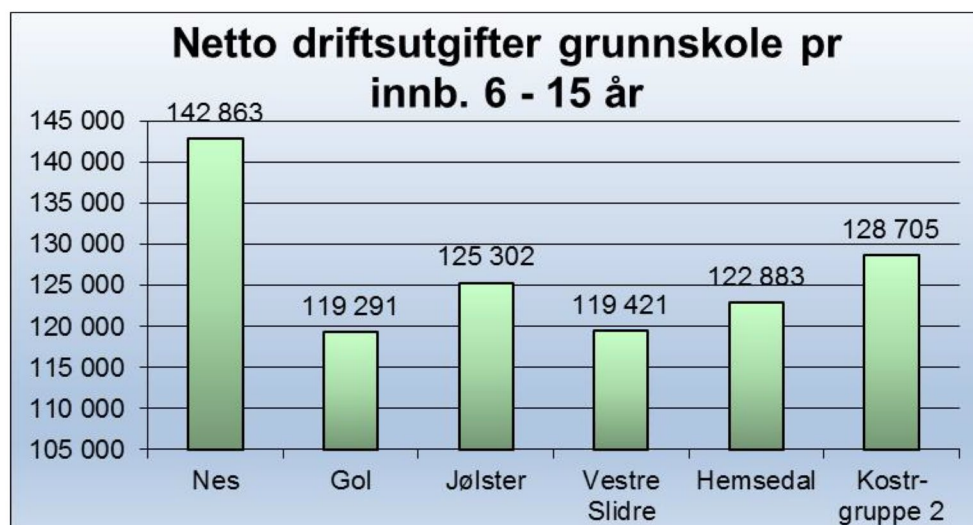

Søylene viser netto driftsutgifter til barnehage pr. innbygger 1 – 5 år i kroner

Nes kommune skal ha gode skoler med kompetente og stabile lærerkrefter i et stimulerende og trygt læringsmiljø

Rukkedalen friskole ble nedlagt pr 1. juli. Overgangsplaner ble lagt og fulgt, så alle elevene derfra skulle få en trygg start ved våre skoler.

Skolestarten har gått bra. I august mottok vi 20 elever fra Rukkedalen men også 17 andre nye elever, bl.a. flere elever med ulike morsmål og ingen norskkunnskap. Pr. 1.10.17 hadde vi 361 elever, mot 324 på samme tid i 2016 (11,4% økning). EU-innvandrerer med familier kommer ofte med elever uten norskkunnskap, i skolepliktig alder spredt på 1. – 10. trinn. Det varierer om tilflyttende til kommunen varsler skolene i god nok tid til at vi får på plass nødvendig personale, slik at vi kan oppfylle elevenes rett til norskopplæring/spes.ped. Målet er å gjøre elever med et annet morsmål rustet til å fungere i vanlig klasse så raskt som mulig. Det følger ingen statlig kompensasjon med merutgiftene, så det er en stor utfordring å gi alle elever det de har krav på (jf. regnskap).

Søylene viser netto driftsutgifter til grunnskolesektor år. Innbygger 6 – 15 år.

Kulturskolen jobber med innføring av ny nasjonal rammeplan og lokale læreplaner, i samarbeid med Norsk kulturskoleråd og de andre kulturskolene i Hallingdal. Kulturskolen har i høsthalvåret hatt 206 elevplasser og 8 på venteliste, med god kvalitet på undervisningen. Elevene på kulturskolen har vist fram sine ferdigheter i mange opptredener i og utenfor kommunen.

Alle som bor og vokser opp i Nes skal kunne identifisere seg med, og føle tilhørighet til kommunen sin gjennom varierte kulturtilbud / Barn og unge skal ha et variert og tilpasset fritidstilbud

Sommeraktivitetsuka var vellykket også i år og vil heretter bli videreført som et fast tiltak. Biblioteket har bl.a. deltatt i Sommerleskampanjen, har en rekke arrangement og har økende besøks- og utlånstall. De hadde åpent en dag mer i sommer enn vanlig og fikk i desember bevilgning for å kunne gjøre dette også de neste årene. Nes kino har hatt flere visninger av filmer og har en økning i besøket på 6,2%, sett opp mot 2016.

Foreninger og private er med på å opprettholde et variert kulturliv med en rekke forskjellige tilbud gjennom året.

Nesbyen skal være et knutepunkt for arrangementer og festivaler, og derved møteplass for handels- og næringsliv, idrettsaktiviteter og kulturelle opplevelser

Nes har mange aktive lag og foreninger, som i tillegg til kommunen bidrar til at det blir høyt aktivitetsnivå i bygda. I 2017 har det bl.a. vært skolekonserter, danseforestilling og vårkonsert (kulturskolen), forfatterbesøk, Rockabilly Rumble, Hallingmarken, veteranbiltreff, heste-/hundeutstillinger, gubbetorget, NM i utforsyking /andre sykkelarrangementer, Festspillene i Nesbyen, Kjerringtorget og ulike tur-/idrettsarrangement som Måneskinnstur og Kjerringsleppet,

ulike arrangement på museet og omvisninger (bla. Markens grøde, Vinterdagen, I Gudes fotspor), konserter ved «Hjørnet live» og i kirken, caravantreff og Nesbyen Gir Tilbake m.m.

Satsingsområder

Sikre at det enkelte barn får utvikle seg ut fra sine forutsetninger og evner

Det har vært jobbet med pedagogisk utvikling og tiltak for tidlig innsats innenfor alle tjenesteområder. To store utviklingsprosjekter ble formelt avsluttet i 2017: Ungdomstrinn i utvikling (statlig/kommunalt) og Felles løft for tidlig innsats (regionalt/kommunalt). Barneskolen har også deltatt i forskningsprosjektet Two teachers (Univ. i Stavanger). Grunnleggende ferdigheter som lesing i alle fag, læringsstrategier og klasseledelse har blitt vektlagt, og dette vil nå videreutvikles gjennom deling av praksis og kompetanseheving i personalet.

Opprettholde god kvalitet og standard på barnehagene i Nes

Brukerundersøkelsen ble gjennomført i mai 2017 med godt resultat og viser at foreldrene er fornøyd med barnehagetilbudet. Barnehagene har levert årsevaluering før nytt barnehageår startet. Alle skriver om god måloppnåelse samt trygge forhold for barn og foreldre. Trivselen er stor. Med ny og moderne Nesbyen barnehage samt tre andre barnehager, har Nes nå også gode fysiske forutsetninger for å gi de minste lek og læring i et trygt miljø.

Nye Nesbyen barnehage startet opp med 3 avdelinger fra 16.08.17 (to småbarnsavdelinger 0-3 år og en fra 3 – 5 år), totalt 41 barn. Den 4. avdelingen blir brukt til barn med spesielle behov, samt som ekstra lekeareal med bl.a. puterom. Det er god kapasitet og mulighet for å ta inn flere barn dersom bemanningen styrkes samtidig. Det var offisiell åpning 4. september. Ansatte, utstyr, inventar og leker ble flyttet fra nedlagte avdelinger.

Ha en forsvarlig og tilfredsstillende bemanning i barnehagene

Bemanningen har vært tilfredsstillende, men behovene øker. Barnehagene må kunne sette inn vikar ved sykdom og ferieavvikling for å kunne ivareta alle barna og en god pedagogisk virksomhet. Nes kommune har flere barn som trenger spesiell oppfølging og ekstra bemanning, dette har tiltatt i løpet av det siste året. Tidlig innsats er viktig, og ved å ta tak i utfordringene allerede i barnehagen kan dette forebygge og gi en bedre skolestart for barna.

Legge til rette for opplæring og oppfølging av personalet / heve tjenestekvaliteten gjennom IKT

Barnehagene og skolene følger opp ulike prosjekter og satsinger som er iverksatt. I skolene har det vært en ekstra utfordring med ny administrativ og pedagogisk programvare i 2017.

Investeringsprogrammet for IKT i skole er viktig for å gi elever og personale gode verktøy. Regionalt program for utvikling og lederstøtte i skoler og barnehager er revidert. Bibliotekansatte har deltatt i satsingen «23 ting» i regi av Buskerud fylkesbibliotek.

Forebyggende ungdomsarbeid

Det viktigste forebyggende arbeidet er det som gjøres hver dag ute i de ulike tjenesteområdene. Noen konkrete tiltak og resultater i løpet av året: 7. trinn har vært på leirskole, 10. trinn på Polen-tur med Aktive fredsreiser. MOT-aktiviteter går som vanlig i ungdomstrinnet og 7. klasse. Ungdomslosen har en viktig funksjon for elevene i ungdomsskolen. Dokumentarfilmen «Reint helvete» ble vist for ungdomsskoleelever, foresatte i 7. – 10.klasse og for alle medarbeidere i Oppvekst og kultur. Basistjenester som kino, Mortensløkka ungdomshus, bibliotek og kulturarrangement er viktige brikker i det forebyggende ungdomsarbeidet. Barn og unges kommunestyre har hatt 4 møter i 2017. UKM (Ung kultur møtes ble arrangert) ble arrangert den 18. februar, med relativt få innslag/deltakere. Men dansegruppa Seven stars gikk helt til landsmønstringen for UKM og har i etterkant av det deltatt som «Oppvarmingsinnslag» til MGP jr.

Besøket på ungdomsklubben har steget, sammenlignet med 2016. For juniorklubben er besøket på omtrent samme nivå som i 2016.

Arbeidsmiljø og nærvær

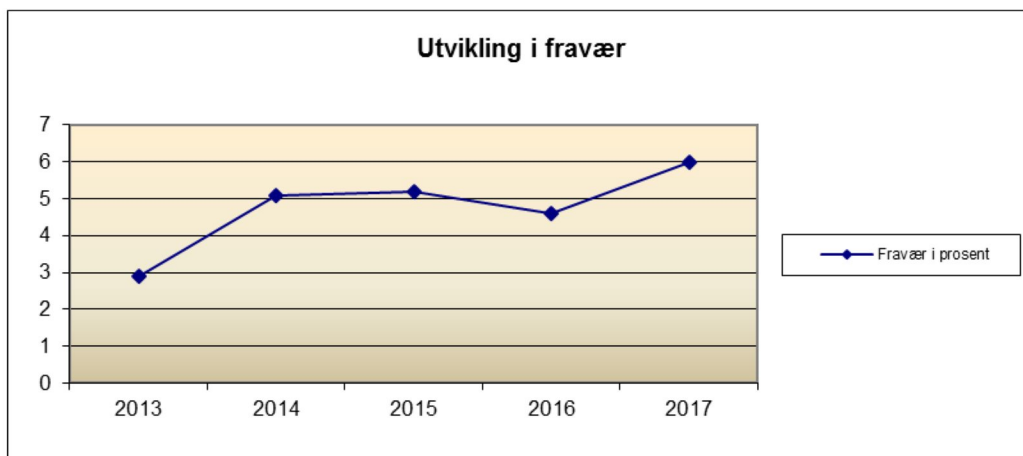
Oppvekst og kultur har et stabilt og kompetent personale, erfarne ledere og et utviklende arbeidsmiljø som er preget av høy grad av trivsel. Medarbeiderundersøkelsen (10-faktor) med tiltak er gjennomført i alle tjenester i 2017. Nærværet er på 94% for 2017. Vi jobber aktivt for å få til et positivt arbeidsmiljø (med bl. a. ulike sosiale tiltak, kompetanseutvikling og annen oppfølging). Sykefraværet i noen av barnehagene er for høyt, grunnet flere langtidssykemeldinger, men arbeidsmiljøet er ikke årsaken. Refusjoner fra NAV dekker opp mye av vikarkostnadene.

Innvendig oppussing av Nes ungdomsskole er i gang, men særlig arbeidsrommene til personalet er ikke tilfredsstillende. Det er avsatt investeringsmidler til om-/utbygging i 2018-2019. Det er store behov for utvendig vedlikehold ved Mortensløkka ungdomshus. Nes folkebibliotek burde hatt et mer egnet og synlig lokale med dagslys, sentralt plassert i sentrum.

Styringsmål

Styringsmål:		Datakilde	Status		Mål 2017
			OK	Landet	
Ø	Økonomisk resultat i tråd med budsjett	Regnskap Visma	103,3		< 100%
M	Medarbeidertilfredshet	KS 10-faktor	4,5	4,2	>5
M	Sykefravær	Fraværstatistikk Visma - korttidsfravær - langtidsfravær	6,0 1,2 4,6	6 (2016)	<4.0
B	Biblioteket - Utlån pr innbygger	SSB, Mikromarc 2017	5,83	4,4 (2016)	>6
B	Barnehage – Brukertilfredshet (skala 1-6)	Bedre kommune 2017	5,1	5,1	5,0
M	Barnehage – Andel styrere/ped.ledere med barnehagelærerutdanning	SSB 2017	98,4%	90% (2016)	100%
B	Barneskole - Resultater på nasjonale prøver i engelsk, lesing og regning (5. trinn)	Skoleporten Skoleåret 2017/2018	26,5 11,8 8,8	23,2 23,8 23,0	<20% av elevene på trinn 1
B	Ungdomsskole - Resultater på nasjonale prøver i engelsk, lesing og regning (8. trinn)	Skoleporten Skoleåret 2017/2018	33,3 18 26,4	27,2 26,6 29,9	<20% av elevene på trinn 1+2
B	Ungdomsskole - Resultater på nasjonale prøver i lesing og regning (9. trinn)	Skoleporten Skoleåret 2017/2018	- 11,5 0	- 16,7 19,4	<20% av elevene på trinn 1+2

Tabellen viser status på de styringsmål som ble satt for 2017.

Diagrammet viser fraværsutviklingen for enheten.

Økonomi

Oppvekst og kultur	Regnskap	Regnskap	Årsbudsjett	Forbruk
Alle tall i 1000 kr	i fjor			i %
Brukerbetaling	-4 565	-4 999	-4 615	108
Andre salgs- og leieinntekter	-819	-1 008	-824	122
Overføringer med krav til motytelse	-8 822	-9 100	-8 063	113
Andre statlige overføringer	-631	0	0	0
Sum inntekter	-14 837	-15 107	-13 502	112
Lønnsutgifter	55 316	59 079	55 429	107
Sosiale utgifter	13 949	14 441	14 215	102
Kjøp av vare og tjenester som inngår i tj.proc	6 813	6 852	6 423	107
Kjøp av tjenester	13 396	15 867	15 135	105
Overføringer	1 840	2 861	2 716	105
Avskrivninger	557	603	603	100
Sum utgifter	91 871	99 703	94 521	105
Bruk av avsetninger	-501	-848		
Avsetninger	42			
Netto avsetninger	-459	-848	0	0
Driftsregnskap	76 575	83 748	81 019	103

Tabellen viser hvordan tildelte ressurser er benyttet i 2017 i hele tusen.

Kommentarer til regnskap 2017, Oppvekst og kultur:

Regnskapet viser et overforbruk i sektoren på ca. 2,7mill. (3,3%). I tertialrapport for 2. kvartal varslet vi om et mulig regnskapsmessig merforbruk i 2017 på ca. 3,5 mill. Kommunestyret bevilget i revidert budsjett for 2017 til sammen 1,7 mill. (0,7 til barnevern + 1 mill. ekstra behov skole).

Flg. uforutsette hendelser oppsto etter at budsjettet for 2017 ble lagt og i løpet av året:

- Barnehage:

- a) Regjeringen fjernet årlig statstilskudd for flerkulturelle (små kommuner), vi mistet kr 65.000.
- b) Spesialpedagogisk hjelp i barnehage for fosterhjemsplasserte barn utenfor kommunen – ca. 375 000.
- c) Ekstra bemanning for barn med behov for individuell oppfølging – ca. 75 000
- d) Svikt i inntekter for brukerbetaling i barnehage (endringer i statsbudsjettet) – ca. 170.000
- Skole:
 - a) 37 nye elever i barneskolen fra høsten av utløste behov for ekstra personalressurser (fra Rukkedalen, bosatte flyktningbarn, barn av EU-innvandrere) – utgift på ca. kr 960.000
 - b) Svikt i inntekter for fosterhjemsplasserte fra andre kommuner i Nes tilsvarer ca. kr 1,2 mill. (begge skoler)
 - c) Svikt i inntekter/refusjoner på fødselspermisjon – ca. kr 400.000
 - d) Revidering av regional avtale om grunnskoleopplæring for voksne – ca. 400.000
- Barnevern:
 - a) Merutgifter etter en hendelse i januar pga. Fylkesnemndas plassering av flere barn – ca. 1,7 mill.

Merkostnader pga. uforutsette hendelser utgjør til sammen ca. kr 5.345.000 når 2017 summeres opp.

Selv med 1,7 mill. i styrking i revidert budsjett 2017, var ca. 3.645.000 i utgangspunktet udekket. Tjenesteområdene har hatt tett oppfølging av økonomien hele året og driver nøkternt, derfor har vi også hentet inn ca. 1 mill. av merutgiftene, men står fortsatt igjen med ca. 2,7 mill. i underskudd. Det er ansatte som er innsatsfaktoren i sektoren. Alle stillinger som blir ledige vurderes nøye før eventuelle nye tilsetninger foretas. En ekstra utfordring er det at barnehage- og skoleåret ikke følger kalenderåret og at innsparingstiltak som innebærer reduksjon i bemanning dermed ikke får full årsvirkning før i år 2. Alle tjenesteområder skal tilpasse driften til sine rammer for 2018.

Differansen mellom budsjetterte og faktiske lønnsutgifter må ses i sammenheng med inntekter og har sin årsak i tilskudds- og prosjektmidler som medfører økte lønnskostnader, vikarbruk ved sykefravær samt ekstraordinære bemanningsbehov, som nevnt under uforutsette hendelser.

For øvrig fikk kommunen tilført 1 mill. i skjønnsmidler pga. hendelse i januar og ca. 740.000 for bosetting av flyktningbarn under 18 år, som har gått inn i rammen til kommunen i 2017 (ikke øremerket).

HELSE OG OMSORG

TJENESTEBESKRIVELSE OG ORGANISERING

Årsrapporten er en sammenstilling av helse og omsorg og underordnede avdelinger. Nav leverer sin egen årsrapport.

Økonomidelen inkluderer Nav.

Enheten er kommunens største budsjettområde og inneholder blant annet tjenesteområdene rus og psykiatri, institusjonstjenester, hjemmetjenester, hverdagsrehabilitering tjenester til personer med demens, tjenester til utviklingshemmede, omsorgsboliger med heldøgns omsorg og pleie, dagsentertjenester, lege og legevaktstjenester, helsesøstertjenester, jordmortjenester, kommunal og privat avlastning, trygghetsplasser og overgangsboliger, alkohol og serveringsbevillinger, fysioterapi og ergoterapitjenester, kortidslager for hjelpemidler, støttekontakt, omsorgslønn, BPA, nattpatruljer, særtiltak, krisesenter, frivillighet, lab- tjenester, institusjonsskjøkken, renholdstjeneste, vaktmestertjeneste, transporttjeneste, matombringing, trygghetsalarmer, velferdsteknologi, koordinerende enhet, tjenestetildelingskontor, fagutvikling merkantile funksjoner, og kommunal del av Nav.

OVERORDNA MÅL OG SATSINGSOMRÅDER

ORGANISASJONSUTVIKLING

Mer håndterbare avdelinger i forhold til antall ansatte, tjenesteomfang og geografi. Etter evalueringer av ledelsesstrukturen i helse og omsorg gjort i samarbeid med rådmannen og HAVA høsten 2016 og våren 2017, ble det bestemt et lederledd til med bakgrunn i for stor belastning for daværende 5 tjenestelederne. Helse og omsorg «opprettet» et nytt ansvar med en ny tjenesteleder for avdeling «innovasjon og tjenesteutvikling». Den nye tjenestelederen startet i august 2017 og har sitt fagfelt innenfor kvalitetsforbedring med Lean som metode. Den nye forskriften om «ledelse og kvalitetsforbedring i helse – og omsorgstjenesten slår tydelig fast at det er øverste leder som er ansvarlig for at virksomheten styres og forbedres systematisk. Lederen har ikke bare ansvar for at lover følges, men også for å lage systemer som sikrer trygge tjenester av god kvalitet og at det jobbes kontinuerlig med pasientsikkerhet og forbedringsarbeid. For å støtte ledere i arbeidet med å implementere forskriften, har helsedirektoratet utarbeidet en veileder. Veilederen utdyper kravene i forskriften og gir gode eksempler på gjennomføring i praksis. Den gir råd om hvordan man kan identifisere og følge opp forbedringsarbeid og kvalitetsforbedring handler om alt fra å justere de små tingene i hverdagen, til å teste ut mer innovative og nytenkende ideer og tjenester. Arbeidet med kvalitetsforbedring i Helse og omsorg i Nes kommune har hatt et stort fokus fra høsten 2017 med kartlegging av ansatte sin arbeidshverdag og kvaliteten på tjenesteyting. I tillegg systematisere og effektivisere så godt som mulig samtidig med å ivareta kvaliteten på de tjenester som ytes. Det er også sett på arbeidsbelastningen for den enkelte ansatte i den enkelte avdeling. Alt i tråd med det forskriften krever om pasientsikkerhet. Tjenestelederne har fokus på fag, kompetanse og kvalitet. Utviklingen både nasjonalt og lokalt viser en dreining mot

utvikling av de hjemmebaserte tjenestene og en økning av omfattende helse og omsorgstjenester blant de under 67 år.

Det samarbeides godt på tvers av avdelinger noe som bare blir mer og mer nødvendig om vi skal klare å møte utfordringene på en god måte.

Gjennom ulike prosjektmidler har vi økt kapasiteten i 2017 ved å ansatte miljøterapeuter og helsesøstre for større fokus på det forebyggende arbeidet blant barn, unge og unge voksne og personer med psykiske lidelser og rusrelaterte utfordringer.

Det er utarbeidet nye systemer for oppgavefordeling og alle stillingsbeskrivelser er endret og sett i en sammenheng med denne. Det er i gang et arbeid med å utarbeide nye bemanningsplaner og turnus sett opp mot et forsøk på å redusere innleie av vikar. Vi hadde som mål å omdisponere vikarbudsjetten til faste stillinger for en reduksjon av vikar-innleie, men ved at helse og omsorg fikk en omfattende reduksjon av budsjett i 2017 (budsjett 2016 kr. 105 000 000 til budsjett 2017- kr. 99 000 000- kr. 6 000 000), samt vanskeligheter med å få kvalifiserte søkere har vi ikke klart å møte dette slik vi hadde ønsket. I tillegg mistet vi kr. 3 000 000 i inntekter for ressurskrevende helse og omsorgstjenester.

I avdeling helse og forebygging er det bygget og åpnet nytt dag-/kveldssenter. Dette er i nærheten til botiltaket i Rudvegen for å kunne bruke personellressurser mer fleksibelt.

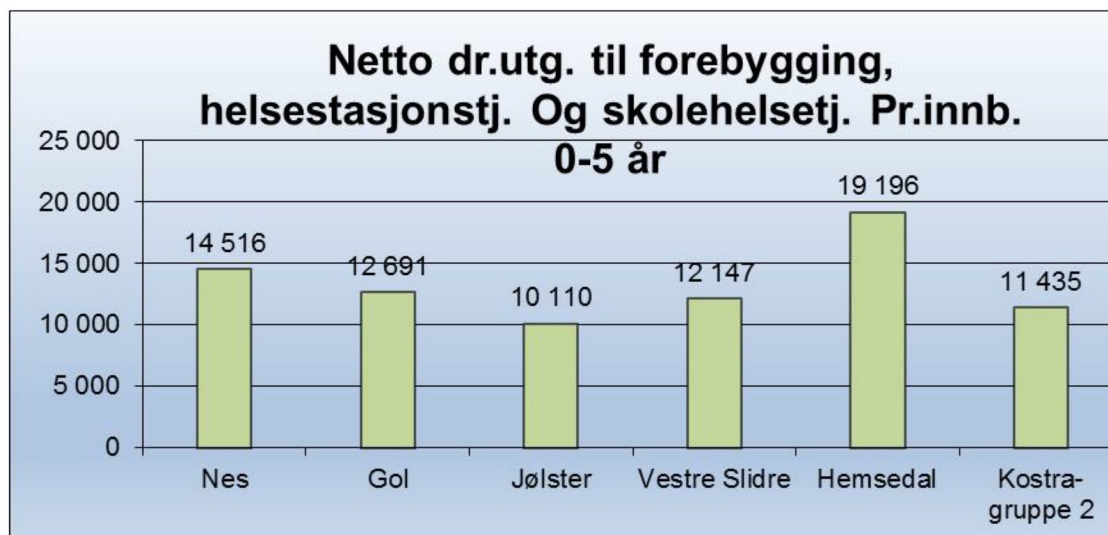
Ved ferdigstilling av dagsenter og nye boliger har vi fått økt fra tre til syv omsorgsboliger. Dette har foreløpig ikke ført til økte bemanningsressurser fordi vi har klart å bruke bemanningen fleksibelt mellom ute-teamet og botiltaket. Det samme gjelder inndekking av korttidsfravær. Vi ser likevel nå at med en dobling av boligmassen må behov for økt bemanning forventes.

Avdelingen har flere pågående prosjekter som gir både fokus på tjenesteyting, rutiner og fagutvikling. Det er samtidig også utviklende i forhold til måloppnåelse og rapportering. Totale tilskuddsmidler i avdelingen for 2017 var ca. kr. 3 800 000 millioner

Psykisk helse og rusomsorg startet opp med pårørende grupper og har utviklet tjenestene betraktelig der de har etablert kveldssenter foreløpig åpent en kveld pr uke. Det er utarbeidet bemanningsplaner og turnus for etablering av personell i 2 nye omsorgsboliger, samt jobbet med et unikt, forebyggende filmprosjekt mot ungdom og rus. Filmprosjektet viste svært engasjerte medarbeidere og deres erfaring med dette tunge arbeidet. Hensikten med prosjektet var et forsøk på å treffe målgruppen med en mer følelsesbasert tilnærming, noe som viste at dette kan skje alle- dette kan skje meg og mine. Flere ønsket å bidra i filmen med intervju og fortelle sin historie og vi fikk gjennom filmingen av brukere og pårørende vist hvilke tap rusen påfører enkeltindivider, deres pårørende og samfunnet generelt. Filmene ble en stor «suksess» og er Nes' mest sette film. Det gav også hele avdelingen et viktig løft.

Pr. 31.12.2017 var det 125 mottakere av en eller annen form for tjenester fra Psykisk helse rusomsorg.

Helsestasjonen har økt ressurser med 150% stilling helsesøster. Dette er stillinger det er gitt tilskuddsmidler til for styrking av primærforebyggende arbeid i helsestasjonen og skolehelsetjenesten. Økningen gjør at tilstedeværelse ved skolene nå kan prioriteres enda høyere. Videre jobbes det med ulike prosjekter både mot familier, barn og foreldre. I forhold til en lovendring der barn som pårørende nå får større rettigheter er det også utarbeidet rutiner for oppfølging i aktuelle saker. Totale tilskuddsmidler i avdelingen for 2017 var 2 millioner.

Søylene viser netto driftsutgifter til forebygging blant de sammenlignbare kommunene.

Involvere og koordinere frivilling arbeid

Helse og omsorg har «samlet» disponert 80 % stilling til frivilligkoordinator fordelt på 4 hjelpepleiere/aktivitører med 20 % stilling hver. Frivilligkoordinatorene har rekruttert 30 frivillige til helse og omsorg i 2017 og har blant annet driftet frivilligkafe en dag pr uke, de frivillige er inne i avdeling institusjon og demensomsorg med forskjellige aktivitetstilbud.

Formalisere pårørendearbeid

Pårørende arbeidet er formalisert og det er valgt pårørende kontakt i korttidsavdelingen og i tjenesten til utviklingshemmede. Begge tjenesteområdene startet opp pårørende skoler høsten 2017. Demensomsorgen har hatt pårørende kontakt og gjennomført pårørende skoler over flere år. I 2017 fikk demensomsorgens pårørende skole 29 påmeldte.

Det er i tillegg utarbeidet rutiner for samarbeid med pårørende innen hverdagsrehabilitering. Vi har gjennomført undervisning til pårørende, personal og ledergruppa i regi av pasient- og brukerombudet. I tillegg hadde pasient- og brukerombudet tilsyn med alle våre helse og omsorgstjenester. Tilsynet gikk over 2 dager. Tjenesten til utviklingshemmede søkte og mottok tilskudd for oppstart av pårørende skole og fikk kr. 30 000.

Effektive samarbeidsformer

Etter at helse og omsorg fikk økt ledertettheten er rutiner for hvordan ledergruppa skal samarbeide utviklet seg i en positiv retning. Oppgavene er mer fordelt og belastningen på enkelte er blitt bedre. Vi har fått en bedre struktur på driftsmøtene og startet med kvalitetsforbedringsarbeid for å sikre god oppgavefordeling, struktur i hverdagen og oversikt over den enkelte sitt område/avdeling.

FUNKSJONELL TJENESTETILDELING

Helse og omsorg har saksbehandlet 414 protokollerte vedtak i 2017 og vi har hatt 3235 liggedøgn på korttids/rehabiliteringsavdelingen og 81 liggedøgn på KAD- kommunal akutt døgnplass.

Det er åpnet to dagaktivitetssenter- lavterskeltilbud- ett for hjemmeboende personer med demens og ett innen psykisk helse og rusomsorg. Det er også organisert et rom til avlastning/kartlegging/diagnostisering innen demens og det er opprettet en akutt plassering i psykisk helse og rusomsorg.

Oppstart av kommunal avlastning til barn i avdeling tjenester til utviklingshemmede pr. 1 juli i ny kommunal bolig.

Vi har fokus på fysioterapitjenesten og ergoterapitjenester for gode helhetlige pasientforløp og riktig og intensiv trening for å unngå varig reduksjon av funksjonsnivå, med tilrettelegging av hjelpemidler i private hjem. Vi fikk et politisk vedtak på opprettelse av en 100 % stilling fysioterapi som nå er ansatt slik at kapasiteten innen fysioterapitjenesten er økt. Da kan helse og omsorg fortsette sitt arbeid innen friskliv og fallforebyggende gruppe med styrketrening på Nesbyen gym.

Helse og omsorg fikk en reduksjon tilsvarende kr. 3 000 000- tilskudd til ressurskrevende helse og omsorgstjenester i 2017.

MEDARBEIDERUTVIKLING/KOMPETANSEHEVING OG FAGLIGE TJENESTER

- Det er opprettet ressurspersoner innen flere ulike områder ved en kartlegging av hvilke oppgaver ansatte ønsker som sitt ressursområde
- Internt og eksternt kurs inne helse- og omsorgstjenestelovens kap 9, «*rettssikkerhet for bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming*» pasient- og brukerrettighetslovens kap 4 «*samtykke til helsehjelp*»
- 12 ansatte utdanner seg til helsefagarbeider
- 11 ansatte tar fagskoleutdanning
- 2 ansatte tar vernepleierutdanning
- 6 ansatte går på velferdsteknologiens ABC
- 1 ansatt tar etterutdanning innen akuttmedisinsk eldreomsorg
- 1 ansatt tar utdanning innen innovasjonsprosjekter
- 2 ansatte sykepleiere/helsesøstre tar masterutdanning
- 1 jordmor videreutdanning helsesøster
- 22 ansatte deltaker på et 4 dager kurs målretta miljøarbeid – samarbeid med øvrige kommune i Hallingdal - Nes var arrangør
- Ansatte har gjennomført førstehjelp
- Gjennomgang på alle avdelinger – dokumentasjon
- Gjennomgang av IPLOS
- Medisin grunn kurs for helsefagarbeider og oppfriskningskurs for sykepleier/vernepleiere

PROSJEKTARBEID

Lokale prosjekter i 2017

1. «Økt kapasitet i helsestasjon og skolehelsetjenesten»
2. «Kommunalt rusarbeid»
3. «Tilbud til voksne med langvarig og sammensatte behov for tjenester og barn og unge med sammensatte hjelpebehov»
4. «Foreldrestøttene tiltak»
5. «Kompetanse og innovasjonstilskudd»
6. «Dagaktivitetssenter for hjemmeboende personer med demens»

7. «Pårørende skole» i tjenesten til utviklingshemmede

Nye interkommunale Prosjekter i 2017

1. «Brannforebyggende tiltak i Hallingdal»
2. «Prosjekt velferdsteknologi»
 - Stig Morken, Hemsedal, ble tilsatt og startet i stillingen 1 september 2017
3. «Innovativ rehabilitering»
 - Anne Merete Brevik, Sandnessjøen, ble tilsatt og startet 1 oktober 2017

AVVIK

Det er rapportert totalt 47 avvik i helse og omsorg i 2017- alle avvik er lukket.

10- FAKTOR MEDARBEIDERUNDERSØKELSE VÅREN 2017

- 10-FAKTOR er en kort og konkret undersøkelse, der medarbeidere og ledere svarer ved å ta stilling til i alt 36 påstander, dvs. tre-fem påstander for hver av de ti faktorene. Svarskalaen er fem-delt (svarskala 1-5), fra «svært uenig» til «svært enig».

De 10 faktorene som skulle svarers ut:

1. **Oppgavemotivasjon:** motivasjon for selve oppgavene (fagbegrep: indre motivasjon)
2. **Mestringstro:** tiltro til egen jobbkompetanse
3. **Selvstendighet:** opplevd tillit og mulighet til å jobbe selvstendig (fagbegrep: autonomi)
4. **Bruk av kompetanse:** opplevd bruk av egen kompetanse (fagbegrep: kompetansemobilisering)
5. **Mestringsorientert ledelse:** ledelse med vekt på å gjøre medarbeiderne best mulig ut fra sine forutsetninger, slik det oppleves av medarbeiderne
6. **Rolleklarhet:** tydelig kommuniserte forventninger, slik det oppleves av medarbeiderne
7. **Relevant kompetanseutvikling:** opplevd mulighet for utvikling av relevant formal- og realkompetanse
8. **Fleksibilitetsvilje:** villighet til å være fleksibel på jobb
9. **Mestringsklima:** opplevd kultur for å samarbeide og gjøre hverandre gode
10. **Nytteorientert motivasjon:** ønske om å bidra til andres måloppnåelse

➤ Styringsmål:		Datakilde	Status		Mål 2017
			Nes	Landet	
Ø	Økonomisk resultat i tråd med budsjett	Regnskap Visma	110 %		< 100%
M	Medarbeidertilfredshet	10 – faktor undersøkelse	4,36	4,23	>4
M	Sykefravær	Fraværstatistik k 2015	6,1 % langtidsfravær 1,7 % korttidsfravær		6 % langtidsfravær 2 % korttidsfravær
B	Andel ansatte med fagutdanning fra høyskole/universitet	Visma HRM	Under 30 %		30 %
B	Andel ansatte med fagutdanning fra videregående skole	Visma HRM	Under 45 %		45 %

B= Brukermål, M=Medarbeidermål, Ø= Økonomimål

Økonomi

Budsjett 2017 ble redusert med kr. 6 000 000 sammenliknet med budsjett 2016 som var kr. 105 025 000. Budsjett 2017 hadde en reduksjon tilsvarende kr. 2 500 000 som var helse og omsorgs sitt forslag til innsparingstiltak. Da skulle helse og omsorg sitt budsjett være, ved starten av budsjettåret 2017 på kr. 102 525 000 om man hadde lagt budsjett 2016 til grunn. Helse og omsorg fikk ytterligere en reduksjon tilsvarende kr. 3 056 000. Denne reduksjonen av budsjett 2017 ble rapportert i årsrapporten for 2016, første og andre tertialrapport og i begge budsjettkonferansene, (vår og høst 2017). I tillegg til reduksjonen på budsjettet har vi tapt inntekter tilsvarende kr. 3 000 000 for ressurskrevende helse og omsorgstjenester.

Budsjettet vi har jobbet etter i 2017 har ikke vært realistisk. Når politikere stiller spørsmål om hvorfor lønnskostnadene er så store så er svaret at vi har samme antall ansatte på våre lønningslister i 2017 som i 2016 - det vil si at vi i tillegg fikk innvilget en 100 % stilling som tjenesteleder fra 1 august 2017- hvor kostnaden på kr. 316 859 ikke er lagt inn i budsjett 2017.

Ved reduksjonen av helse og omsorg sitt budsjett, kr. 3 056 000 i tillegg til reduksjon av ressurskrevende helse og omsorgstjenester- kr. 3 000 000 er dette noe av årsaken. Lønns og prisveksten har heller ikke fulgt lønnsutvikling.

Når det gjelder våre driftsprosjekter er lønnskostnaden for kommunen ca. 30 %- det vil si at dette også kommer i tillegg. Driftstilskuddene vi har fått via prosjekter har gitt 70 % økonomisk tilskudd. Ja, det er en egenkostnad i alle prosjekter, men helse og omsorg hadde ikke klart utviklings og innovasjonsarbeid om vi ikke hadde brukt tid på å søke tilskudd. Dette er den eneste måten vi har for å planlegge fremtidens helse og omsorgstjeneste.

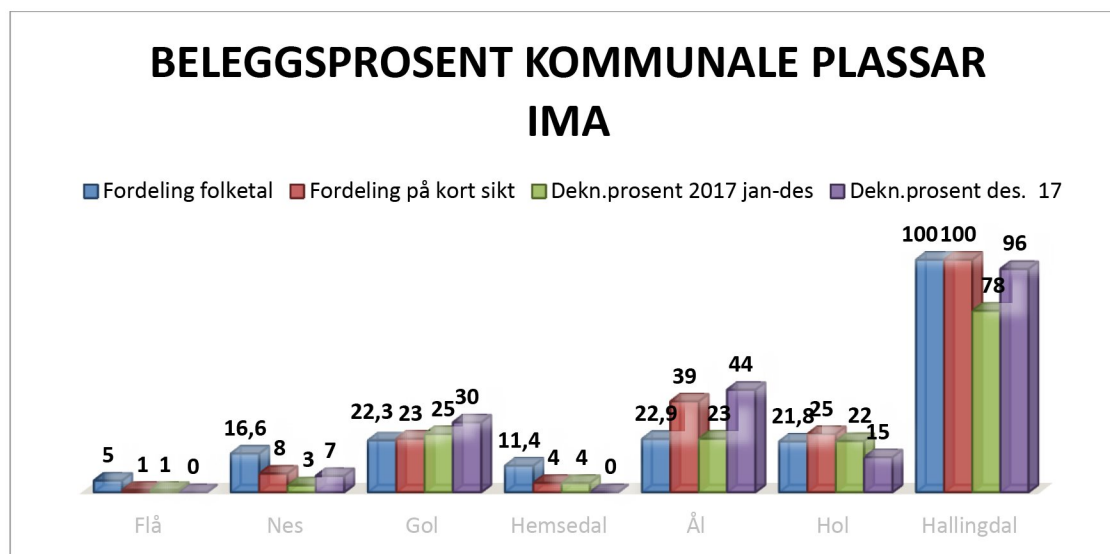
Konsekvensene ved en eventuell videre reduksjon av budsjettet er høyt sykefravær, «brannsløkkingsarbeid» og kompetanse lekkasje. Vi vil heller ikke ha kapasitet til å søke tilskudd og jobbe i prosjekter. Målet vårt er et budsjett i balanse, men ved reduksjonen i budsjettet har vi mistet et handlingsrom som er viktig for å opprettholde entusiasme, arbeidsglede, høyt energinivå og evnen til å være løsningsorientert. Vi har ingen ting å være løsningsorientert om da rammene er så knappe at vi må være glad for å komme oss igjennom dagene, ukene og året.

Det å yte helse og omsorgstjenester vil si at ingen ting i våre tjenester er statisk. Vi jobber med mennesker i krise og vi leverer tjenester til svært syke pasienter- og det er alltid vanskelig å planlegge hvordan årets slutt ser ut regnskapsmessig. Vi har alltid diskusjon rundt nødvendigheten av å ansette personell i ledige stillinger med bakgrunn i kommunens økonomi. Helse og omsorgstjenestene har utviklet seg kraftig bare de siste 4 årene der flere og flere oppgaver fra spesialisthelsetjenesten blir overført til kommunene uten at det følger med penger. Dette gir oss lite handlingsrom og lite fleksibilitet.

Helse og omsorg har en økning tilsvarende 7 årsverk hvor av 6 stillinger er gitt gjennom driftstilskudd. 3 årsverk innen psykisk helse og rus, 2,5 årsverk helsesøster, 0,5 årsverk tilknyttet dagsenter og 1 årsverk tjenesteleder (vedtak i kommunen). Vi hadde ikke klart utviklingen og alt innovasjonsarbeidet i helse og omsorg de siste 3 årene om vi ikke hadde jobbet med drifts prosjekter. Dette har vært med på å gi våre pasienter/brukere et høyt faglig nivå og god kvalitet på tjenestene. Årsverkene her er ansatte som vil inngå i ordinær drift gjennom stillinger som blir ledig ved naturlig avgang

INTERMEDIÆR AVDELING ÅL.

- Beleggsprosent kommunale plasser IMA 2017

Fordelingen mellom kommunene er Flå 1%, Nes 3 %, Gol 25%, Hemsedal 4%, Ål 23% og Hol 22%. Av det totale antallet liggedøgn i 2017 (2843) var 9 % av disse pasientene tilhørende i Flå, Nes og Hemsedal, og 91 % tilhørte Gol, Ål og Hol.

3 Ø-HJELPS PLASSER IMA

	2017												
	jan	febr	mars	apr	mai	juni	juli	aug	sept	okt	nov	des	Snitt
Beleggsprosent samla (10)	57	55	93	86	84	80	64	78	67	73	89	96	78
Beleggsprosent ø.hj. (3)	23	50	67	94	91	76	67	68	43	61	110	62	69
Beleggsprosent KOM-HSS (7)	71	57	104	83	81	83	62	83	77	78	80	111	82

På de 3 ø-hjelps plassene var beleggsprosenten i 2017 i snitt 69. Flå bruker legevakst på Hønefoss og bruker som forventet, ikke plassene. Av de fem andre kommunene er det 3 kommuner som bruker plassene mindre enn det folketallet skulle tilsi, Nes 5%, Gol 16%, Hemsedal 3%. Hol og Ål bruker tilbudet omtrent tilsvarende folketall, Ål 24% og Hol 21%

I 2017 var det for de kommunal plassene utenom ø-hjelp en beleggsprosent på 82. Denne er fordelt på kommunene slik at 3 kommuner bruker tilbudet mindre enn folketall skulle tilsi:

- Flå 2%
- Nes 2%

- Hemsedal 5%

3 kommuner bruker tilbudet tilsvarende folketall eller over dette:

- Gol 29%
- Ål 22%
- Hol 22%

BUDSJETT IMA 2017

	Flå	Nes	Gol	Hemsedal	Ål	Hol	Sum
Andel av utgiftene	(1 %)	(8 %)	(23 %)	(4 %)	(39 %)	(25 %)	(100 %)
Utgifter							
Innbetaling til vertskommunen av halve ø-hj-tilskotet	165'	517'	637'	260'	671'	625'	2.875'
Utgifter til drift av IMA utover det halve ø.hj-tilskotet	-41'	478'	2.225'	238'	4.182'	2.485'	9.567'
Dekning av renteutgifter	7'	56'	161'	28'	274'	176'	702'
Dekning fellesutgifter	4'	30'	86'	15'	146'	94'	375'
Samla utgifter for kvar kommune	135'	1.081'	3.109'	541'	5.273'	3.380'	13.519'
Inntekter							
Statleg ø.hj-tilskot	329'	1.034'	1.273'	519'	1.339'	1.249'	5.743'
Pasientbetaling (fordelt som utgiftsfordeling)	3'	25'	71'	12'	121'	78'	310'
Samla inntekter for kvar kommune	332'	1.059'	1.344'	531'	1.460'	1.327'	6.053'
Utfordringsbilete for kvar kommune	-197'	22'	1.765'	10'	3.813'	2.053'	7.466'
Balance	0	0	0	0	0	0	0

Illustrasjon av kva dette betyr i pasientdøgn og pasientopphald:

Tilsvarar antall pasientdøgn	36	233	670	117	1136	728	2920
Tilsvarar antall pasientopphald ved gj.snittleg liggetid på 5 døgn	7	47	134	23	227	146	584

I budsjett 2017 ble det lagt inn kr. 517 000 i helse og omsorg sitt budsjett. Dette tilsvarer 8% av totalen. Det er forventet at Nes kommune er med å dekker utgifter til drift av IMA - totalt kr 1 081 000

STYRINGSMÅL

Styringsmål:		Datakilde	Status		Mål 2016
			Nes	Landet	
Ø	Økonomisk resultat i tråd med budsjett	Regnskap Visma	99 %		<100 %
M	Medarbeidertilfredshet	Bedre kommune	Ikke målt		
M	Sykefravær	Fraværstatistikk 2016	5,1 % 1,8 %		6 % langtidsfravær 2 % korttidsfravær
B	Brukertilfredshet	Bedre Kommune	Ikke målt		25 %
B	Andel ansatte med fagutdanning fra høyskole/universitet		37%		30 %
B	Andel ansatte med fagutdanning fra videregående skole		41%		45 %

B= Brukermål, M=Medarbeidermål, Ø= Økonomimål

Sosialtjenesten (NAV)

1. HOVEDTAL DRIFT

Er inkludert i helse og omsorg

2. MERKNADER TIL DRIFTSRESULTATET ØKONOMI

I løpet av året tok 85 personer imot økonomisk sosialhjelp. Utbetalingene av økonomisk sosialhjelp er snaut 80 000 kroner lavere enn i 2016.

STILLINGER

LIKESTILLING/INTEGRERING

Det er ansatt en mann og 2 kvinner. Det er ikke ansatt personer med nedsatt funksjonsevne eller minoritetsbakgrunn.

4. SJUKEFRÅVERE/ARBEIDSMILJØ

Avdelinga har et godt arbeidsmiljø. Sjukefraværet for 2016 var på 3,1 %. Sjukefraværet er ikke relatert til arbeidsmiljøet.

5. OPPGÅVER, MÅL OG AKTIVITETAR 2017.

Hovedmålet er å bidra til at brukerne av økonomisk sosialhjelp blir selvhjulpne, primært gjennom inntektsgivende arbeid. I tillegg til oppgaver etter lov om sosiale tjenester i NAV, er tjenester til flyktninger lagt inn.

Flyktninger

7 flyktninger ble bosatt i Nes i 2017. Statistikk fra IMDI viser at 58 % av deltakerne som avsluttet introprogram i 2014 var i arbeid eller utdanning året etter.

6. DELTAKING I REGIONALT SAMARBEID

Gjennom NAV er det mye regionalt samarbeid på mange områder og plan.

I flyktningarbeidet er det mye samarbeid mellom kommunene i Hallingdal.

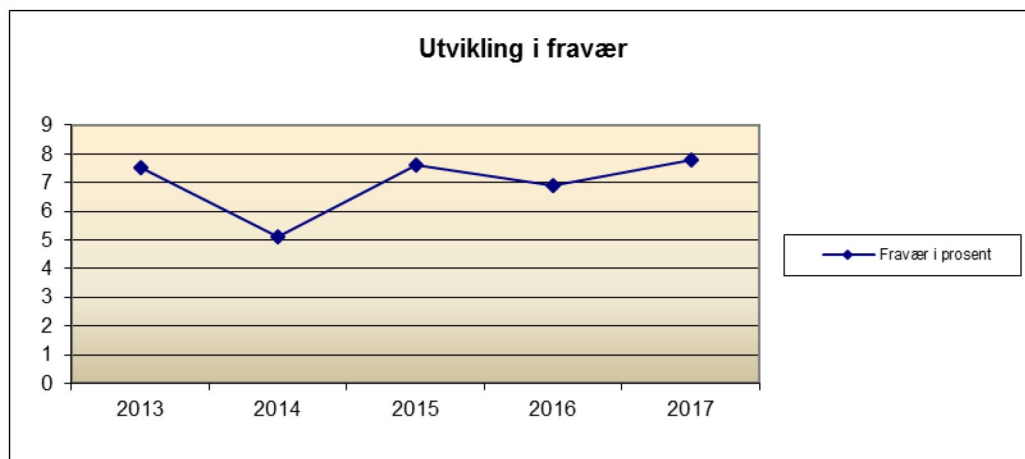
7. PLANLAGDE OPPGÅVER 2018 INNAFOR VEDTEKE BUDSJETT

Hovedfokus i 2018 vil være å redusere forbruket av økonomisk sosialhjelp og implementere aktivitetsplikt. Vi skal ha stort fokus på arbeid som det viktigste virkemiddel for å forebygge fattigdom. Vi skal derfor arbeide målretta for at de som tar imot økonomisk sosialhjelp eller er flykninger kommer ut i inntektsgivende arbeid.

Økonomi

Helse og omsorg	Regnskap	Regnskap	Reg. budsjett	Forbruk
Alle tall i 1000 kr	i fjor			i %
Brukerbetaling	-2 083	-2 061	-2 180	95
Andre salgs- og leieinntekter	-4 260	-4 306	-4 740	91
Overføringer med krav til motytelse	-32 448	-31 752	-27 773	114
Andre statlige overføringer	0	-16 558	-16 229	102
Andre overføringer	0	-50	-518	10
Sum inntekter	-38 791	-54 727	-51 440	106
Lønnsutgifter	95 557	98 838	92 661	107
Sosiale utgifter	24 118	24 091	23 734	102
Kjøp av vare og tjenester som inngår i tj.proc	7 466	7 154	6 965	103
Kjøp av tjenester	10 867	12 091	10 453	116
Overføringer	5 316	5 141	3 229	159
Avskrivninger	94	61	61	100
Sum utgifter	143 418	147 376	137 103	107
Mottatte avdrag på utlån	-99	-36		
Utlån	62	8		
Bruk av avsetninger	-1 127	-327	-6	
Avsetninger	705	1 527		
Sum	-459	1 172	-6	0
Driftsregnskap	104 168	93 821	85 657	110

Tabellen viser hvordan tildelte ressurser er benyttet i 2017 i hele tusen

Diagrammet viser fraværsutviklingen for enheten.

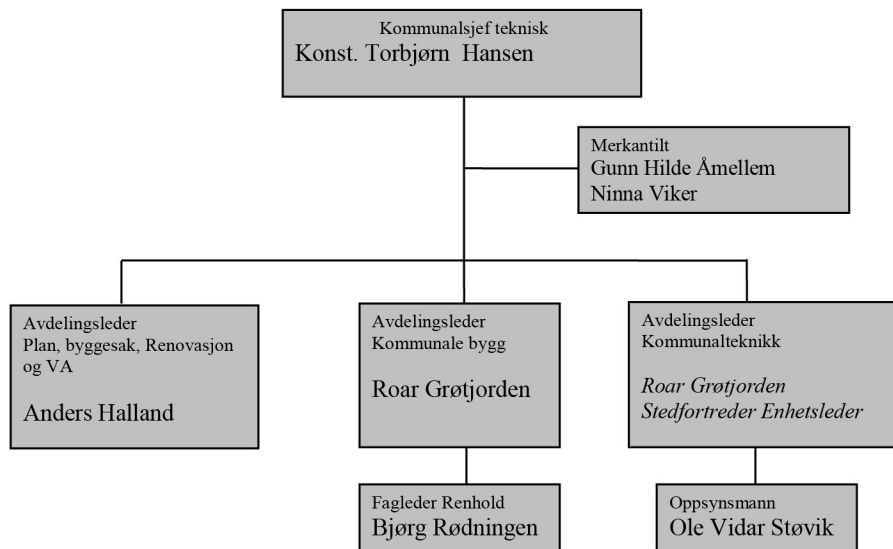
TEKNISK ENHET

Tjenestebeskrivelse og organisering

Kommunale veger og gatelys, grøntområder, vann- og avløp, septik, slam, renovasjon og kommunale bygg.

Bygge- og delingssaker, oppmåling og kartverk, jord- og skogbruksforvaltning, friluftslivs-, vilt- og fiskeforvaltning, samferdsel, miljø- og forurensningsproblematikk samt sekretærfunksjon for næringsforvaltning.

Fra og med 01.03.2016 er det opprettet ny avdeling for samfunnsutvikling som er direkte underlagt rådmannen. Denne avdelingens aktiviteter er gjengitt i eget avsnitt i denne rapporten. I avdelingen ligger fagområdene planlegging (både offentlige og private planer), folkehelse og næringsutvikling.

Overordna mål

- Tjenestetilbudet fra teknisk enhet skal være basert på service og kvalitet, herunder rask og effektiv saksbehandling, og serviceerklæringer basert på standarder.
- Nes kommune skal i sin arealplanlegging ha en miljøvennlig forvaltnings- og utbyggingsprofil, med en effektiv arealutnyttelse og en bærekraftig infrastruktur.

Investeringer

Opprusting deler av Bassengvegen:

Jernbaneverket har rustet opp deler av Bassengvegen med kommunalt tilskudd. I tillegg er det kablet for gatelys på denne strekningen. Kostnad kr. 1.000.000

Største investeringer

Nye Nesbyen barnehage:

- Hoved entreprenør: BN Bygg AS.
- Ferdig 18.08.2017. Barnehage åpnet til oppsatt dato på fremdrift.
- Det er kommet noen krav fra mat tilsynet samt miljøretta helsevern på noen vasker. Dette er rettet opp.
- Kontrakt med entreprenør var kr. 19 900 000.- eks mva.
- Det er prøvedrift 1 år. Dvs. prøveår ferdig Juli 2018.

Boliger Psykisk helse fase 1:

- Hoved entreprenør: Veidekke AS
- Oppstart mai 2017
- Overtakelse 01.10-2017.
- Kontrakt med entreprenør er på kr. 5 258 263.- eks mva.

Boliger Psykisk helse fase 2 og 3:

- Hoved entreprenør: Veidekke AS
- Oppstart oktober 2017
- Overtakelse 13.04-2018.
- Kontrakt med entreprenør er på kr. 3 220 690.- eks mva.

Dagsenter demens og dagsenter for psykisk helse i kjeller på dagsenter hjemmeværende demente

- Hoved entreprenør: Veidekke
- Oppstart mai 2017
- Forventet ferdig desember 2017
- Kontrakt med entreprenør var kr 10 321 462.- eks mva.

Nes Brannstasjon: ombygging av gammel del til garderober/kontor/pauserom med mer.

- Arbeider utført av lokal firmaer med rammeavtale samt egne folk.
- Oppstart oktober 2016
- Bygget fikk midlertidig brukstillatelse mai 2017. bygget ferdig desember 2017. Det står igjen noe maler arbeid utvendig til våren 2018 samt noe rørlegger og elektro. Det er noe vi tar selv på driftsbudsjett.

Oppgradering klasserom ungdom skole 2 etasje og rehabilitering av flatt tak:

- Arbeider utført av lokal firmaer med rammeavtale og noe egne folk.
- Oppstart september 2016
- Ferdig med alle rom i 2 etasje Juni 2017 og tak ferdig høsten 2017.

Andre satsingsområder - drift:

Grøntområder:

- Fjernet busker og planert foran inngang kommunehus samt ny uteplass ved inngang.
- Gravd ned fundament og satt opp skilt tursti sentrum
- Planering og etablering av ny tursti rundt Trytetjern
- Islegging av skøytebane Sahara og Briskebyen boligfelt

Kommunale bygg:

- Planering innkjørsel bolig i Høva Bakken
- Gravd for ny fiber og strømkabel ved Elverhøy.
- Hugging v/rasteplass FV214 for utsikt over Nesbyen
- Høydebasseng i bassengveien malt utvendig midlertidig tetting av vannlekkasje. maler arbeid innvendig samt utskifting deler av en yttervegg.

Kommunale veier og plasser:

- Grøfte rensk Børdalsvegen
- Grøfte rensk gangveg mellom Briskebyen og Beinvegen
- Grøfte rensk Tøllemoen og Olsgårdvegen før asfaltering
- Hoved inspeksjon av bruer er utført.
- Oppgradering av tonnarsen på kommunale veger
- Asfaltering deler av Tøllemovegen, Olsgårdvegen og Lyngvegen
- Utgraving og planering for nytt tilbygg brannstasjonen..
- Hugd og rensket deler av Alfarvegen mot nord og kvist kjørt vekk
- Maling av fotgjengeroverganger og fartshomper.
- Kantklippet alle kommunale veger 2. ganger
- Planering og bort kjøring av masser fra parkering Elverhøy
- Montering av gatelysmaster og kabler for gatelys Beiavegen og første del av Bassengvegen
- Montert lysmaster i Nesbyen barnehage

Arbeid for andre på regning:

- Kantklipping vegen til omformer NSB
- Div. vann kjøring
- Asfaltering Lyngvegen

Utstyr og kjøretøy:

- Ny Traktor John Deer
- Vedlikehold av sommer og vinterutstyr
- Div. service og reparasjoner av biler og traktorer.
- Ny raider sitteklyper til Ungdomsskole.

Kommunale bygg:

Skole:

- Lagt nye rister foran inngang barneskole.
- Ny trapp utvendig på barneskole.
- Spyling av mose på tak på ungdomsskole. Noe gjenstår på ungdomsskolen. Tas sommer 2018.
- Lagt filt på gulv i bomberom.

- Oppussing klasserom 2 etasje ungdomsskole ferdig juni 2017 samt tekking av flatt tak over inngangsparti Aula.

Halandsvegen:

- Malt leilighetsbygg bygg utvendig. Multienheten samt garasje anlegg tas våren/sommer 2018

Helse og servicesenter:

- Div. Små arbeider.
- Maling av bårerom.

Elverhøy:

- Malt utvendig trapp og rekkverk.
- Tatt ned utvendig markiser og satt inn nye utvendig persienner på bygg A.
Antall 18 stk.
- Satt opp ny vegg i teknisk rom under basseng.
- Malt en leilighet i bygg A.
- Planert rundt låven samt drenering.
- Ny ute belysning foran hjemmetjenestens parkering og parkerings plass.
- Malt trappegang i mellom bygg A og B.

Kommunehuset/Tinghuset:

- Service på oljebrennere.
- Ny info skjerm ved inngang.
- Maling av 4 kontorer i kommunehus 2 etasje.
- Div vedlikehold.
- Noe tre felling.

Barnehage:

- Malt stellerom på Briskebyen. Innrapportert utbedret alle avvik etter kontroll. rengjort ventilasjon på Friskussen. Generelt vedlikehold.
- Friskusen vasket og malt utvendig.
- Felt mye trær i Friskusen.
- Briskeby ble byttet 3 stk. vinduer og satt opp ny ute bod/ flyttet fra Rudveien.

Kommunale Boliger:

- Full innvendig rehabilitering Bassengveirn 12 B
- Bytting av dusj kabinett på Sahara 1 samt noe rehabilitering på kjøkken..
- Utvask av leiligheter, Høva Bakken 26 a, bassengveien 12 B,
- El kontroll på diverse på boliger.
- Rehabilitering av kjøkken i Beiavegen 15 A.
- Div. oppussing i boliger og gressklipping på eiendommer Beiavegen 9 og 15.
- Hugd og fjernet trær kommunal bolig Hakastadvegen
- Malt bolig utvendig i Tyriveien.
- Div. rep på ovner og ventilasjonsanlegg Tyrivegen 1 og 2.
- Lagt ny stikkledning for avløp i Sahara 1 og 3.
- Div. vedlikehold boliger.

Kulturbygg:

- Mortensløkka: Diverse vedlikehold.
- Sorenskriver gården, Forberedelser for rehabilitering og utstilling i kontorbygg for kunstlandskap Nesbyen.

Styringsmål

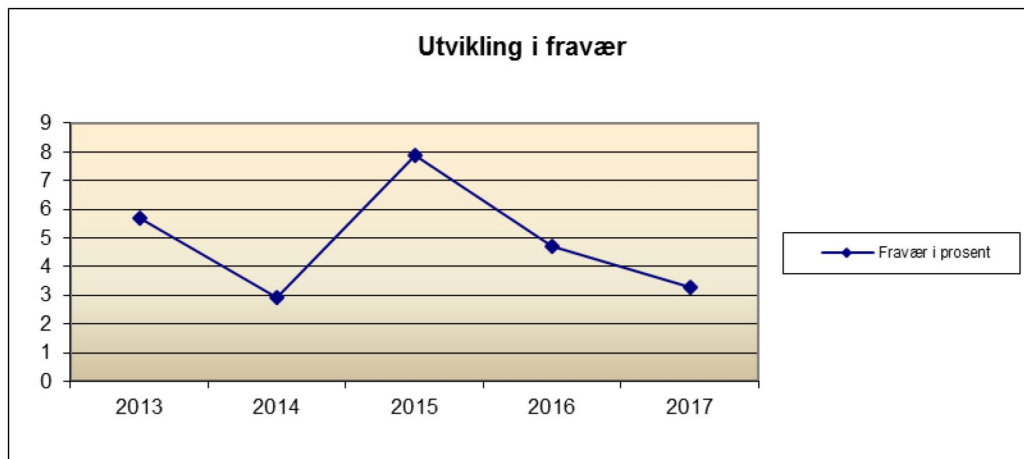
Styringsmål:		Datakilde	Status		Mål 2017
			Nes	Landet	
Ø	Økonomisk resultat i tråd med budsjett	Regnskap Visma	96%		<100%
M	Sykefravær	Fraværstatistikk	3,3		<3,0

Tabellen viser resultater av de styringsmål teknisk satte for 2017.

Økonomi

Teknisk drift	Regnskap	Regnskap	Reg. budsjett	Forbruk
Alle tall i 1000 kr	i fjor			i %
Brukerbetaling	-2 496	-2 918	-1 481	197
Andre salgs- og leieinntekter	-15 783	-14 743	-13 362	110
Overføringer med krav til motytelse	-3 595	-3 608	-2 634	0
Andre overføringer		-10	-115	
Sum inntekter	-21 874	-21 279	-17 592	121
Lønnsutgifter	15 379	15 477	15 158	102
Sosiale utgifter	4 115	4 072	4 069	100
Kjøp av vare og tjenester som inngår i tj.proc	9 614	9 979	10 622	94
Kjøp av tjenester	3 819	4 012	3 436	117
Overføringer	2 495	2 978	2 199	135
Avskrivninger	6 448	6 922	6 922	100
Sum utgifter	41 870	43 440	42 406	102
Renteinntekter		-55		
Renteutgifter		2	0	
Bruk av avsetninger	-167	-208	0	
Avsetninger	2 125	1 709	-106	
Sum	1 958	1 448	-106	0
Driftsregnskap	21 954	23 609	24 708	96

Tabellen viser i hele tusen hvordan tildelte ressurser er benyttet i 2017.

Diagrammet viser fraværsutviklingen for enheten

NÆRINGSFONDET

Nes kommunes næringsfond skal brukes til å fremme lønnsomme og konkurransedyktige arbeidsplasser i nye og eksisterende bedrifter og til et levende og produktivt lokalsamfunn i Nes. Nes kommune behandlet 17 søknader om lån og tilskudd på totalt kr. 3 millioner i 2017. Kommunens egne prosjekt, sentrumsutviklingsprosjektet «Nesfjella til sentrum» og prosjektet «Kunstlandskap Nesbyen» ble innvilget i 2016, men mesteparten utbetalt i 2017. Utbetalt tilskudd og lån ble derfor på hele kr. 4,5 millioner i 2017

Resultater av sentrumsutviklingsprosjektet «Nesfjella til sentrum» er vurderingsgruppens anbefalinger til Nes kommune i Norske arkitektkonkurransers rapport nr. 407 2017, med ti råd og 12 anbefalinger om utvikling av Nesbyen sentrum. Administrasjonen overtok prosjektet i september 2017 for å jobbe videre med realisasjon av delprosjektene.

Resultatet av prosjektet «Kunstlandskap Nesbyen» er sluttrapport av november 2017, som viser realisasjon av delprosjektet «I Gudes fotspor» og forslag til realisering av «Nasjonalromantisk senter» i Sorenskrivergården i Gamle Nes.

Av andre store beløp som ble innvilget i 2017 kan nevnes tilskudd til to nye lausdriftsfjøs. Nes kommune er svært positive til ungdom som tar over landbrukseiendom og skaper sin egen og gjerne flere arbeidsplasser.

Kommunens prosjekt «Nesbyen som ledende terrengsykkel destinasjon» fikk innvilget kr. 500.000,- fra næringsfondet i tre år 2017-2019. Beløpet ble ikke utbetalt for 2017 fordi prosjektleder søkte og mottok tilstrekkelig tilskudd fra andre til realisering av «Trytettrøkket» på Trytetjern. 2017 tilskuddet fra kommunen ble derfor flyttet til 2018. Sportsbutikken på Kjøpesenteret fikk også tilskudd og lån til flytting og videreutvikling av butikken med flere produkter en ledende terrengsykkeldestinasjon skal ha. Sykkelutleie, -verksted, -hotell, -vask med mer.

Campingnæringen i kommunen har også en positiv utvikling. Campingplassen på Bromma har bygd nytt sanitæranlegg og fikk etter ferdigstilling av dette tilskudd til tømrestasjon for campingvogner og bobiler. Campingplassen på Liødden fikk i forbindelse med eierskifte lån og tilskudd til oppgradering av campinghytter og sanitæranlegg.

Av mindre beløp som ble innvilget er tilskudd til nyetablerte bedrifter innen trafikkopplæring, massasje/behandling, fremtidig bakeri og «Inn På Tunet» aktør.

Næringsfondet har det siste året gått til flere større overordnede prosjekt, og i mindre grad til tilskudd til næringsdrivende. Nes kommune har tro på at et samlet næringsliv får mer igjen for større prosjekt som løfter kommunens attraktivitet som tettsted, hyttekommune og reisemål, en forholdsvis små tilskudd til en liten andel av bedriftene.

HALLINGDAL BARNEVERNTJENESTE

Innledning

Årsmeldingen belyser de ulike deler av virksomheten ved Hallingdal barneverntjeneste i 2017.

Mål

Lovens målsetting:

Barneverntjenestens hovedoppgave er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Barneverntjenesten skal også bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår.

Målsettingene i samarbeidsavtalen for Hallingdal barneverntjeneste:

«Målsettinga med oppretting av eit felles barnevern er todelt:

1. Bidra til trygging av eit breitt fag- og kompetansemiljø innan tenesta og dermed syte for god rekruttering.
2. Endra organisering som på sikt fører til kostnadseffektivisering.»

Kommunale forskjeller

Hallingdal barneverntjeneste ble etablert som en interkommunal tjeneste for hele Hallingdal i 2011, med Ål kommune som vertskommune. Sammenslåingen har ført til at barnevernet er blitt en kvalitativ bedre tjeneste med høy kompetanse og et større fagmiljø. Noe som kommer våre brukere til gode.

Tjenesten skal dekke alle seks kommuner i Hallingdal. Det vil være kommunevise forskjeller i forhold til kostnader fra år til år. Kommunene er ikke større enn at enkeltsaker vil kunne utgjøre store forskjeller. Historien viser at dette varierer fra år til år.

Det er umulig å forutse hvor mange nye meldinger man vil få inn i løpet av kommende år, alvorlighetsgrad og utfall av disse. Det gjør forutsigbarheten i budsjettet som blir lagt fram for kommende år svært vanskelig.

Etter sammenslåing har alle seks kommuner nå en felles tjeneste og samme kvalitetsnivå i hele Hallingdal.

I selve årsmeldingen blir helheten i tjenesten kommentert, men det er også utarbeidet et vedlegg med kommunevise tabeller.

Måloppnåelse kommenteres i årsmeldingens konklusjon.

1. ØKONOMI

Budsjett og regnskap 2017. Avvik.

	Budsjett 2017	Regnskap 2017	% avvik
Tjeneste 244 Administrasjon / fellesutgifter	16 610 000	16 987 655	2,27 %
Tjeneste 244 Advokat / psykolog*	1 760 000	1 178 310	-33,05 %
Tjeneste 251 Tiltakskonsulenter	1 076 000	1 247 156	15,91 %
Tjeneste 251 Barneverntiltak i hjemmet	5 796 000	2 242 284	-61,31 %
Tjeneste 252 Barneverntiltak utenfor hjemmet	28 048 000	31 438 156	12,09 %
	53 290 000	53 093 561	-0,37 %

Hallingdal barnevernteneste har brukt 0,37 % mindre enn budsjett i 2017.

Dette utgjør et mindreforbruk på ca. kr. 196 000.

Prinsippene for utgiftsfordelingen mellom kommunene.

- Administrasjon/fellesutgifter (tjeneste 244) betales etter avtalt fordelingsnøkkel.
- Utgifter til advokat og psykologisk sakkyndig dekkes av den kommunen hvor barnet hører hjemme.
- Lønn til tiltakskonsulenter i familieteamet blir kostnadsført under tjeneste 251, og fordelt etter samme fordelingsnøkkel som øvrige lønnsutgifter.
- Utgifter som går på det enkelte barn, enten i hjemmet (tjeneste 251) eller utenfor hjemmet (tjeneste 252), betales av den kommunen hvor barnet er hjemmehørende.

Administrasjon / fellesutgifter.

På tjeneste «244 Administrasjon / fellesutgifter» har vi brukt 2,27 % mer enn budsjett.

I 2017 er reguleringspremie KLP og bruk av premiefond kostnadsført på tjeneste 244 og fordelt etter fordelingsnøkkel. Tidligere år har Ål kommune båret denne kostnaden. Styringsgruppa har bestemt at fra 2017 skal kostnaden knyttet til fremtidige pensjonsforpliktelser fordeles mellom alle kommunene i Hallingdal. Kostnaden utgjør i år kr. 925.000, og dette var ikke budsjettet.

Advokat.

På tjeneste «244 Advokat / psykolog» har vi brukt 33,05 % mindre enn budsjett.

Utgifter til advokat/psykolog styrer vi i liten grad selv.

Barneverntiltak i hjemmet

På tjeneste «251 Barneverntiltak i hjemmet» har vi brukt 61,31 % mindre enn budsjett.

Budsjettet for 2017 blei utarbeidet i mai 2016. Vi budsjetterte med flere omfattende og kostbare tiltak i saker der vi mente dette var nødvendig for å unngå plassering. Noen av disse sakene endte likevel med plassering, og blir dermed kostnadsført under tjeneste 252. Av ulike grunner er også noen av sakene avsluttet.

Etter at familieteam blei etablert har vi høy kompetanse innad i tjenesten. Dette viser seg å være kostnadseffektivt. Vi kjøper mindre tjenester fra eksterne nå enn tidligere i de komplekse sakene. Nedgang i kostnad under tjeneste 251 viser ikke mindre satsing på forebygging og hjelpetiltak, men

gjenspeiler større og annen bruk av egne ressurser. I tillegg vil variasjoner også her handle om enkeltsaker og utfallet av dem.

Barneverntiltak utenfor hjemmet

På tjeneste «252 barneverntiltak utenfor hjemmet» har vi brukt 12,09 % mer enn budsjett. Det er store kommunevise forskjeller og dette handler om enkeltsaker/ barn. De kommunevise forskjellene kommenteres i økonomirapport for Hallingdal barnevernteneste pr. 31/12-2017.

For flere detaljer vedrørende avvik mellom regnskap og budsjett; se økonomirapport fra Hallingdal barnevernteneste pr. 31/12-2017.

Den økonomiske utviklingen de siste 5 årene: perioden 2013 – 2017.

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017	% endring 2013-2017
Tjeneste 244 Administrasjon / fellesutgifter	15 876 675	17 096 936	18 484 769	18 201 288	18 165 965	14,42 %
Tjeneste 251 Barneverntiltak i hjemmet	3 494 578	3 705 053	5 329 552	4 259 354	3 489 440	-0,15 %
Tjeneste 252 Barneverntiltak utenfor hjemmet	23 571 632	24 169 543	29 354 960	27 708 348	31 438 156	33,37 %
	42 942 885	44 971 532	53 169 281	50 168 989	53 093 561	23,64 %

Tabellen over viser at utgiftene på tjeneste 244, «administrasjon/fellesutgifter» har økt med 14,42 % siden 2013.

Sammenligningstall for landet for øvrig viser en økning på 25,67 % på samme tjeneste.

Utgiftene på tjeneste 251, «Barneverntiltak i hjemmet» er redusert med 0,15 % siden 2013.

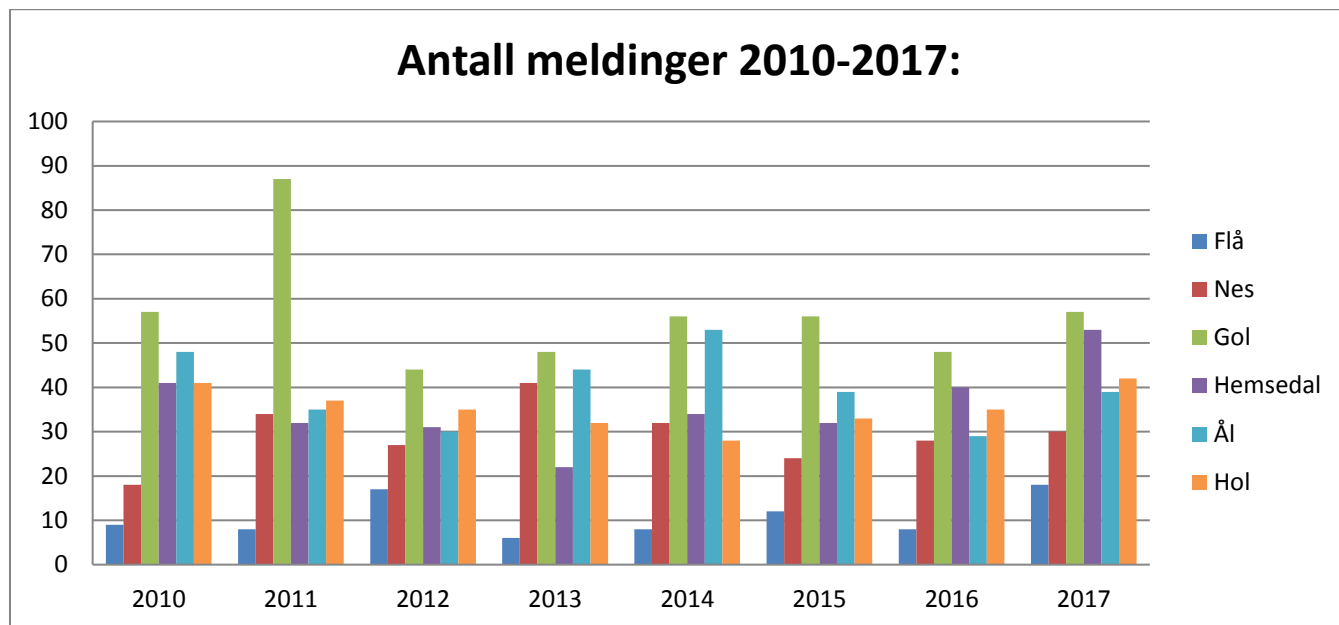
Sammenligningstall for landet for øvrig er en økning på 20,97 % på denne tjenesten.

Utgiftene på tjeneste 252, «Barneverntiltak utenfor hjemmet» har økt med 33,37 % siden 2013.

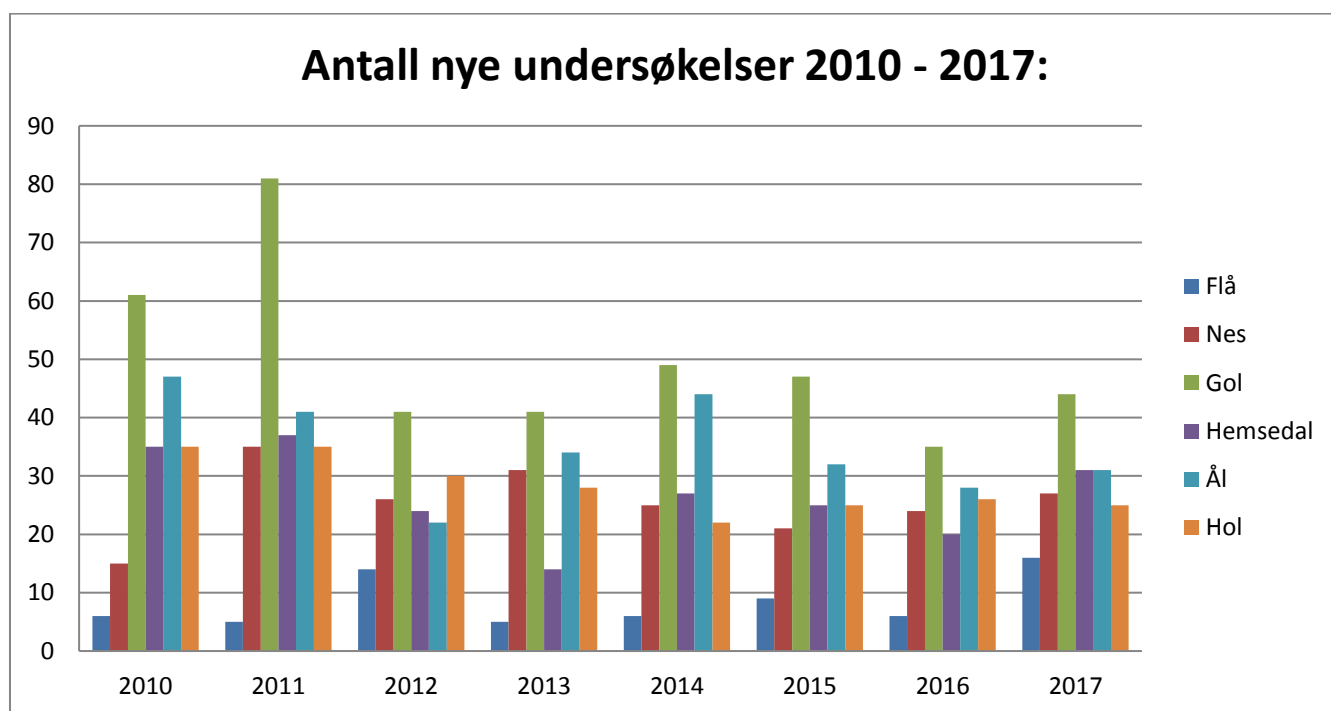
Sammenligningstall for landet for øvrig viser en økning på 55,81 % på denne tjenesten.

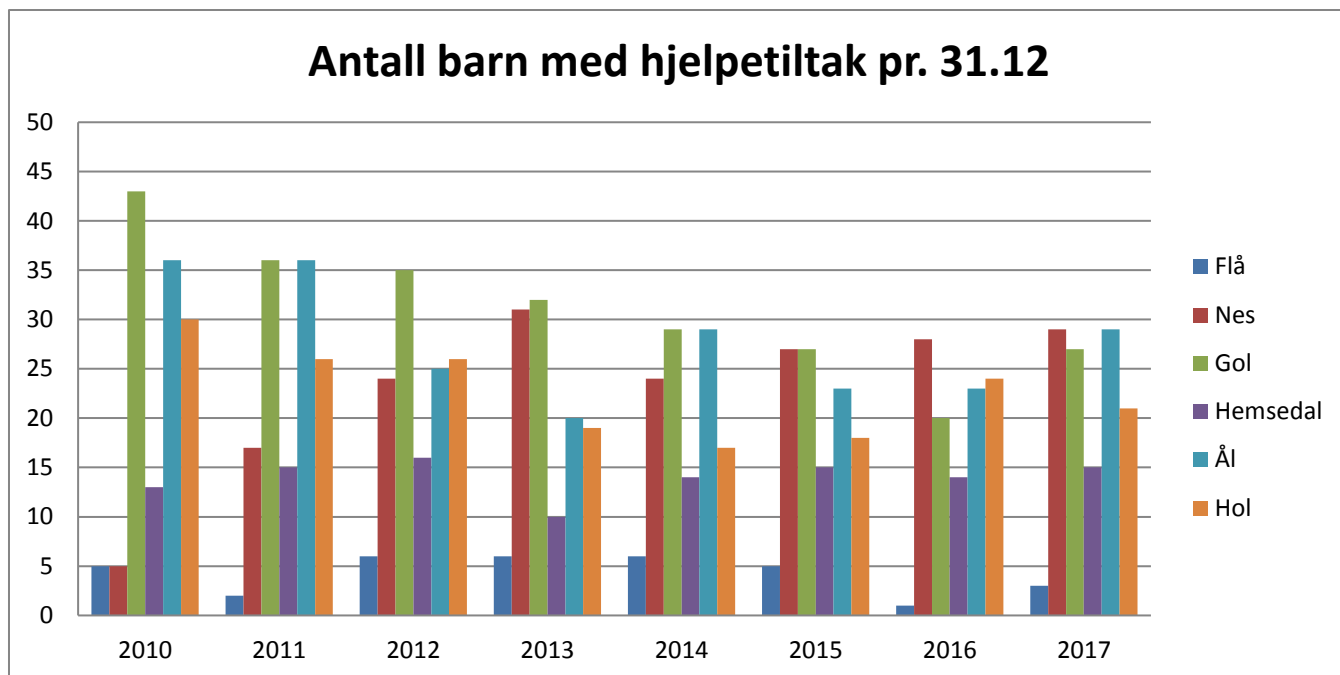
4. ANTALL BARN MED TILTAK, ANTALL MELDINGER OG UNDERSØKELSER

For å synliggjøre utviklingen og de variabler som er, har vi satt opp stolpediagram som illustrerer utviklingen pr kommune fra året før sammenslåing og ut 2017.

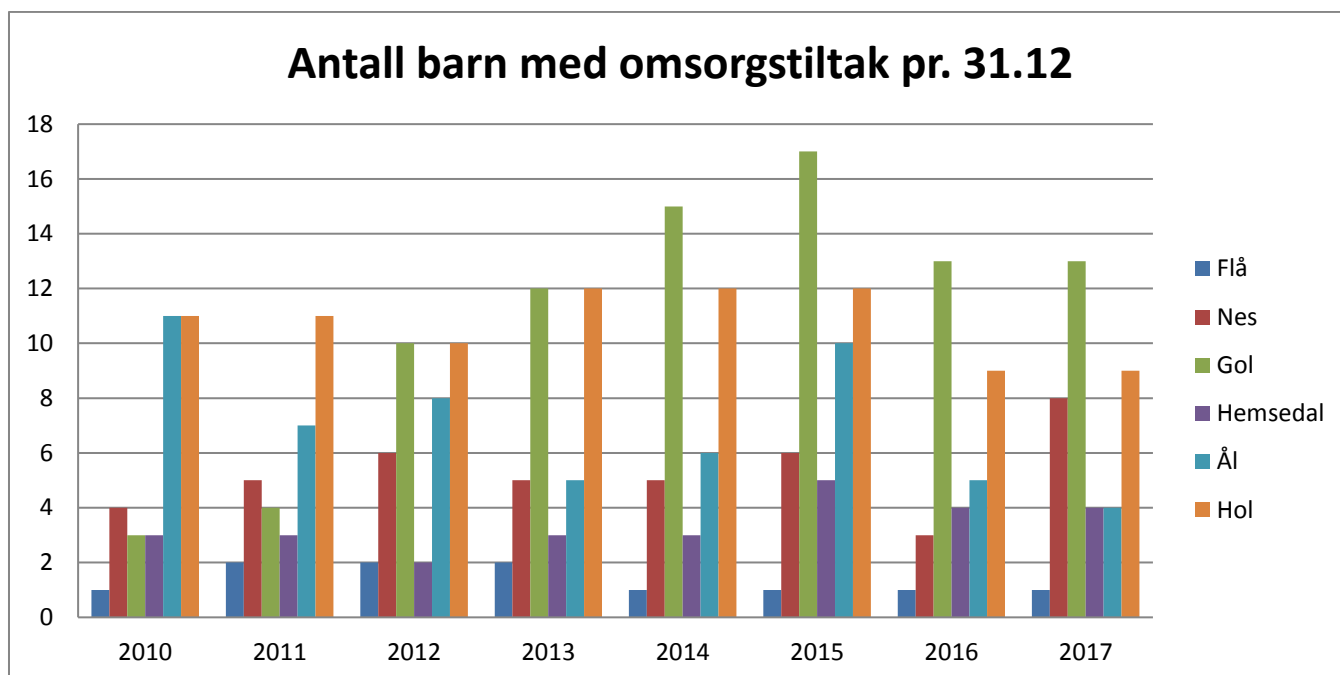

Kommentar til tabellen: Tabellen viser tall fra 2010 og frem til utgangen av 2017. For ytterlig tallmateriale, gå inn på regjeringen.no -> rapporteringsbank barnevern.

Kommentar til tabellen: Tall for hele året og tall ved utgangen av året, vil ikke harmonere. Det er på grunn av at saker blir avsluttet underveis og nye kommer til i løpet av året. Tallene i tabellen viser antall ved årets slutt

Flere av de sakene som blir meldt fra andre instanser er mer komplekse og alvorlige. Dermed også mer ressurskrevende å håndtere. Det har gjennom flere år vært sterkt fokus fra statlige myndigheter

på kompetanseheving innenfor området vold i nære relasjoner i det kommunale tjenesteapparatet. Det er naturlig at dette vises ved at kommunene har høyere kompetanse på å avdekke og melde denne type overgrep.

Tjenesten har også et stort antall saker som omhandler brudd mellom foreldre der barna blir skadelidende på grunn av at de lever i en høykonfliktsituasjon over lang tid.

Vi ser også en økning i antall saker som krever omfattende sektorovergripende tiltak, og dette gjelder ungdom med alvorlige psykiske lidelser. Dette vil bli kommentert senere i årsmeldingen.

5. FYLKESMANNENS ROLLE SOM TILSYNSMYNDIGHET FOR BARNEVERNET

I 2016 ble det gjennomført en egenvurdering (tilsyn), som ble avsluttet i 2017. Tema for tilsyn denne gangen var «Barneverntjenestens arbeid med meldinger». Dette var et tilsyn der fylkesmannen inviterte barneverntjenestene til en egenvurdering, og det var frivillig om man ønsket å delta. Her skulle barneverntjenesten selv gå inn i enkeltsaker og egne rutiner, ut fra oppsatt mal fra fylkesmannen. Det ble gjort en egenvurdering og gjennomgang av et stort antall saker, og rapport ble oversendt fylkesmannen. På bakgrunn av rapporten ble det påpekt mangler i interne rutiner som måtte utbedres. Tilsynet ble avsluttet våren 2017 etter at interne rutiner var utbedret og godkjent av fylkesmannen.

Barneverntjenestene er underlagt streng kontroll og rapporterer inn alle saker 2 ganger pr år til fylkesmannen, som tilsynsmyndighet. Dette som en kontroll ifht at frister og pålegg etter loven blir overholdt.

Fylkesmannen er klageinstans for forhold som omhandler barnevernet. Det er da opp til fylkesmannen å avgjøre om klagen skal tas til følge, eller om kommunen får medhold.

I 2017 har tjenesten valgt å opprette et eget klageorgan. Det avholdes faste møter en gang pr måned, og klagenemnda består av tjenestens advokat, barnevernleder og teamledere. Andre med tilknytningen til klagen kalles inn dersom det er behov for ytterligere utdypning. Etter klagebehandling får klager tilsendt skriftlig svar med begrunnelse for beslutningen. Dersom det gjelder klage på enkeltvedtak som er gjort, så vil klagenemnda kunne omgjøre vedtaket eller opprettholde klagen. Dersom klage blir opprettholdt blir den sendt videre til fylkesmannen for videre behandling.

Det har også i 2017 vært fokus på å overholde frister, forbedre interne rutiner og gjennomføre internkontroll i alle team 4 ganger pr år.

6. TILSYN FRA ARBEIDSTILSYNET

Arbeidstilsynet har i 2017 gjennomført tilsyn med Hallingdal barnevernteneste med fokus på sikkerhet, vold og trusler om vold. Dette innebar en gjennomgang av tjenestens rutiner for å redusere risikoen for at ansatte blir utsatt for vold og trusler om vold.

Tilsynet ble gjennomført i oktober 2017 og tjenesten fikk to pålegg.

1. Vold og trusler om vold – kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan
2. Gjennomføre godkjent opplæring for verneombud

Det har gjennom høsten vært stort fokus på sikkerhet og flere tiltak er blitt gjennomført. Så som risikovurdering i hele tjenesten, sikkerhetsplan er gjennomgått og utbedret, kurs i konflikthåndtering og selvforsvar er gjennomført, innføring av nye rutiner m.m. Tilsynet ble avsluttet i februar 2018 med godkjenning av gjennomførte tiltak og rutiner i henhold til de pålegg som var gitt.

7. BARNEVERNSTJENESTEN SINE LOKALER I FAMILIENS HUS

Tjenesten har flotte lokaler i Familiens Hus på Ål.

I byggeprosessen ble det ikke tatt høyde for fremtidig utvikling av Hallingdal barnevernteneste, selv om dette ble poengtert. Tjenesten har vokst ut av lokalene og mangler areal, noe som er blitt tatt opp de tre siste årene. Blant annet har statlig satsing gjennom øremerkede stillinger til barnevernet medført at antall ansatte har økt.

Tjenesten hadde en periode en midlertidig løsning der man «lånte» lokaler fra helsestasjonen. Dette var ikke tilfredsstillende i lengden, hverken for barnevern eller helsestasjon, og helsestasjonen har dermed fått tilbake sine lokaler.

Resultatet av det er at barneverntjenesten har for få kontorer og møterom. Dette er en utfordring kommunene oppfordres til å finne en løsning på.

Nedgang i sykefravær har også forsterket behovet for flere kontorer og møterom.

Det er sterke signaler om en nedbygging av det statlige barnevernet (Bufetat), og overføring av oppgaver fra statlig til kommunalt barnevern. Det er igangsatt pilotprosjekt, der flere kommuner i landet har overtatt oppgavene til statlig barnevern. Hallingdal barnevernteneste søkte ikke om deltagelse i pilotprosjektet.

Vi må allikevel allerede nå forberede oss på at det vil skje store endringer i barnevernsfeltet på sikt, der kommunene vil få stadig flere oppgaver.

Det vil innebære at tjenesten vil vokse og behovet for areal blir større.

8. BARNEVERNSVAKTA FOR HALLINGDAL

Barneverntjenesten har vaktordning utenom ordinær arbeidstid, barnevernsvakta. Vaktordningen betjenes av de ansatte, som har dette som en del av sitt ansettelsesforhold.

Denne ordningen skal dekke behovet for hastebistand fra barneverntjenesten utenom ordinær kontortid.

I tillegg til barnevernet selv er det **kun politi, legevakt, ambulanse og krisesenter som har telefonnummeret til barnevernsvakta**. De kan tilkalle barnevernet i situasjoner der det er barn involvert og de trenger bistand.

Barnevernsvakta 2015 - 2017

	2015	2016	2017
Antall henvendelser totalt	49	51	59
Utrykning	36	27	40
Førte til plassering	11	3	8
Løst ved hjemmebesøk/ tilsyn	8	8	3
Løst ved råd/ veiledning	13	19	23
Annet*	17	21	25

*Annet kan for eksempel være plassering av barna hos familie/ kjente i samråd med foreldre, plassering på krisesenter sammen med en av foreldrene, ungdom på rømmen som blir transportert tilbake til foreldre/ institusjon, kjøring til innleggelse i psykiatrisk akuttinstitusjon m.m. Det å skulle ha vakt i tillegg til full jobb kan være en utfordring i de periodene der det er stor pågang. Henvendelser til vakta som fører til utrykning medfører oftest arbeid på kveld og natt. Det har flere ganger i løpet av 2017 vist seg at det å ha vakt ut fra dagens ordning, i tillegg til full jobb, kan bli en stor belastning på ansatte.

9. FAMILIETEAMET

Ved sammenslåingen i 2011 lovte Bufetat å etablere 2 stillinger i tilknytning til Hallingdal barnevernteneste. Disse ble senere trukket tilbake, og det tiltaksapparat som var tenkt ble derfor betydelig redusert.

Barneverntjenesten har valgt å satse på å bygge opp et eget familieteam med spisset kompetanse i forhold til å jobbe tiltak direkte i familier. Teamet var operativt fra oktober 2014, og har fire stillinger som ikke skal ha saksbehandlingsansvar, men kun jobbe tiltaksrettet i familier. De ansatte i teamet har kompetanse innenfor familierapi, Circle of security, Marte-Meoveiledning, psykiatri, PMTO og gestaltterapi.

To av disse stillingene er finansiert gjennom øremerkede midler fra staten.

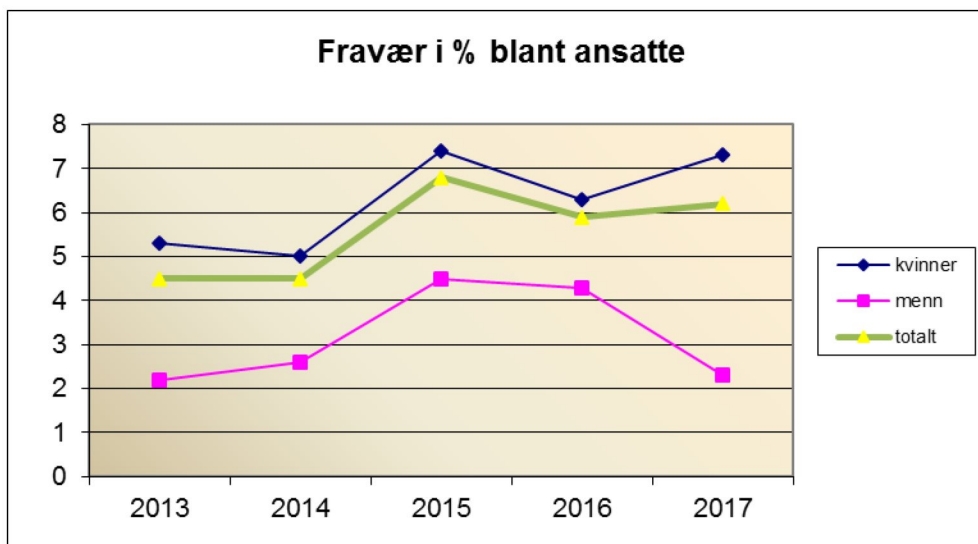
På denne måten ønsker Hallingdal barnevernteneste å sørge for høy kompetanse innenfor egen tjeneste på tiltak. Dette vil redusere kjøp av slik kompetanse utenfra.

Satsing på høy kompetanse innenfor egen tjeneste innebærer å kunne jobbe intensivt med de familiene som trenger det. Målet er å tilby høyt kvalifiserte tiltak som vil kunne jobbe kvalitativt godt med endring i familier.

Familieteamet styrker vårt eget tiltaksapparat slik at vi kan gi familier som trenger det god hjelp til rett tid. Familier med ekstra store utfordringer blir prioritert med fokus på å forebygge og skape endring slik at barn kan bli boende hjemme.

10. PERSONALSITUASJONEN OG KOMPETANSE/OPPLÆRING

Hallingdal barneverntjeneste har hatt høyt sykefravær på årsbasis så lenge det har vært en interkommunal tjeneste.

Tabellen viser utviklingen i fravær de siste 5 år

Det gjenspeiler at dette er et krevende fagfelt å arbeide i. Arbeidsmengden har vi ingen mulighet for å tilpasse da andre melder saker til barnevernet og man kan derfor ikke styre mengden saker eller alvorlighetsgraden på de sakene som kommer inn. I tillegg har barnevernet strenge frister å forholde seg til i alle deler av saksbehandlingen og blir fulgt tett opp av fylkesmannen gjennom rapportering to ganger pr år.

Vi må være realistiske på at sykefraværet vil gå opp og ned gjennom et år. Det stiller store krav til ledelsen om å ha fokus og kompetanse på å forebygge og møte denne utfordringen.

Det som imidlertid preger personalgruppen er en utrolig stå-på-vilje, høy motivasjon for å gjøre en god jobb for de barn og familier som trenger det og evne og vilje til å ivareta og stille opp for hverandre.

I november 2015 gikk Hallingdal barnevernteneste inn i et prosjekt i samarbeid med HAVA BHT og personalavdelingen i kommunen, «Tett på».

Mange ulike tiltak ble iverksatt i prosjektperioden for å redusere sykefravær og øke nærvær.

Prosjektet er jevnlig blitt evaluert og tilpasset behov. Det har blitt videreført også gjennom 2017 og har vist gode resultater gjennom økt kompetanse på regelverk, oppfølging av personalet, forebygge sykemeldinger og oppfølging av sykemeldte.

Det har tidligere år vært stort sykefravær i ledergruppen, og dette medførte en sårbarhet i hele tjenesten. Vi har nå en sterk og stabil ledergruppe, og man ser at det er en nøkkelfunksjon i tjenesten.

Det har vært fokus på å utarbeide bedre system for opplæring av nyansatte.

Utvikling av tjenesten, stadig nye satsingsområder, kompetansekrav og nye ansatte stiller krav til kontinuerlig opplæring.

Kurs og opplæring er kostbart. Det er fokus på å finne og søke statlige midler til opplæring.

I tillegg prioriterer tjenesten å arrangere fagdager selv hvor man leier inn foredragsholdere til Hallingdal, fremfor å sende mange ansatte på kurs langt av gårde. Til disse kursene blir andre samarbeidspartener invitert med, mot en rimelig kursavgift. Dette er kostnadsbesparende i tillegg til at

vi i større grad kan forme kursoppleggene selv, slik at faglig innhold blir mest mulig relevant i forhold til det behov vi har.

Barnevernet har i 2017 arrangert flere fagdager hvor andre instanser har deltatt.

Andre aktører i kommunene i Hallingdal arrangerer kursdager med ulike tema gjennom året. Kurs lokalt i Hallingdal blir prioritert i tjenesten.

Alle ansatte har tilbud om veiledning, og det er etablert veiledningsgrupper med veiledning en gang pr måned med ekstern veileder.

Gjennom 2017 har det vært gjennomført opplæring i debriefing for 6 ansatte i tjenesten. Dette for å sikre denne kompetansen innad i tjenesten fremfor å leie inn bistand utenfra.

Tjenesten benytter fast stressmestringscoach for å forebygge sykefravær og som oppfølging av sykemeldte som hjelp tilbake til arbeid.

Det er høy kompetanse i Hallingdal barneverntjeneste. Imidlertid er det behov for å utvikle kompetanse for å dekke behovene i de mest utfordrende og vanskelige sakene. Fra statlig side vil det fremover bli fokus på kompetanseheving i barnevernet både i form av tilskuddsmidler og kompetansekrav.

Det er fokus på å nyttiggjøre seg den kompetansen som fins i tjenesten gjennom interne fagdager hvor ansatte formidler egen kompetanse til øvrige ansatte, i tillegg til å benytte erfaringsutveksling mer systematisk for å fremme kompetanse og utvikling av tjenesten.

Tjenesten har fast advokat til stede 1 dag pr uke.

På denne måten ønsker man å styrke og sikre den juridiske kompetansen i tjenesten. Denne ordningen ble etablert fra januar 2016.

11. VERDIPROSESS

Høsten 2016 iverksatte Hallingdal barneverntjeneste en større verdiprosess. Vi ønsket å videreutvikle organisasjonen og skape en helhetlig tjeneste med klare mål og forventninger basert på en felles verdiplattform.

Vi ønsket å skape en felles arbeidspraksis bygd på verdier, krav og forventninger som ligger til tjenesten.

Det har vært lagt ned mye tid og ressurser for å bygge en mer robust og helhetlig tjeneste. Vi så behovet for å skape et verdibasert fundament som var felles for tjenesten og alle ansatte. Prosessen innebar en gjennomgang av hele organisasjonen, og har medført endringer i alle ledd i forhold til ansvarsforhold, rollefordeling og de arbeidsprosesser og rutiner som er etablert.

Geir Bangstad og Lena Larsen fra PPC Konsult har vært leid inn til å lede oss gjennom denne prosessen. De har hatt lignende oppdrag for flere Hallingdalskommuner, både tidligere og pågående.

Det har vært en omfattende og ressurskrevende prosess som har involvert alle ansatte gjennom hele året. Det har vært gjort prioriteringer som har vært nødvendig for å nå de mål vi har satt oss.

Prosessten har hatt fokus på arbeids- og verdiprosesser

- I ledergruppa
- I teamene
- Mellom teamene
- Verdiforankring hos hver og en basert på det som er jobbet fram i fellesskap.

Vi ønsker at verdiene **RESPEKT – ÅPEN – GRUNDIG** skal prege det arbeidet vi utfører og de tjenestene vi skal levere.

Selve prosessen avsluttes sommeren 2018, men med klare føringer for hvordan arbeidet skal videreføres.

12. BRUK AV FAMILIERÅD

I 2016 satte regionrådet for Hallingdal ned en gruppe bestående av ordfører på Nes, rådmann i Ål og ledergruppen i Hallingdal barnevernteneste. Gruppen skulle ha fokus på å øke bruken av familieråd i arbeidet med barn og familier i barnevernet. Dette etter inspirasjon fra prosjekt gjennomført i Kongsberg barneverntjeneste gjennom flere år.

Familieråd er et tiltak kommunene kjøper fra Bufetat, og som innebærer i større grad å involvere familie og nettverk i å finne frem til gode løsninger for barn og familier i barnevernet.

Det ble gjort vedtak om å satse på dette og i større grad implementere det i tjenesten. På denne måten ønsket man å sette større fokus på brukarmedvirkning og å finne gode løsninger for barn og familier med utfordringer, sammen med familien og nettverket deres.

I løpet av 2017 er det gjennomført 16 familieråd i Hallingdal. Dermed ligger Hallingdal som nr 3 i Buskerud på dette, etter Kongsberg og Drammen.

1. Kongsberg: 42 familieråd
2. Drammen: 19 familieråd
3. Hallingdal: 16 familieråd

Prosjektet skal evalueres i mars 2018.

13. TILRETTELAGTE AVHØR AV BARN

Fra 2017 er det innført nye rutiner for behandling av bekymringsmeldinger til barnevernet som omhandler vold og/ eller overgrep.

Slike meldinger oversendes videre til politiet som tar stilling til om det skal gjennomføres tilrettelagte avhør av barna innen korte tidsfrister. Avhørene/ barnesamtalene blir nå utført ved statlig barnehus. Dette er positivt da man sikrer høy kompetanse på avdekking av vold og overgrep mot barn.

Det er derimot svært bekymringsfullt at barnehuset som Hallingdal benytter seg av ligger i Sandefjord, flere timers kjøring unna.

For de barna det gjelder innebærer det at de blir hentet på morgenen, uten forvarsel, og kjørt flere timer avgårde for å ha en samtale på barnehuset. Barnevernet bistår politiet i dette, sammen med en tillitsperson for barnet, som det kjenner godt.

Et slikt tilrettelagt avhør kan ta opptil flere timer, da det er nødvendig med hyppige pauser. Noen ganger blir barnet i tillegg videresendt til legesjekk før man så kjører tilbake til Hallingdal. Flere ganger er det svært seint før barnet er tilbake.

Parallelt med dette blir foreldre hentet inn for samtale med politi og barnevern i Hallingdal.

Ut fra hva som er kommet fram i løpet av et slikt tilrettelagt avhør, skal det tas stilling til om barnet skal hjem igjen, og i så fall om det skal settes inn noen strakstiltak for å ivareta barn og familie. Det positive med de nye rutinene er at det er langt høyere og bredere kompetanse involvert i forhold til å avdekke slike forhold og ta nødvendige beslutninger i etterkant.

Et slikt tilrettelagt avhør er en alvorlig inngripen for de familier det gjelder. Geografisk avstand gjør at dette blir langt større inngripen enn det som burde vært nødvendig.

Hallingdal MÅ jobbe for å få et barnehus nærmere vår region, av hensyn til de barna det gjelder.

I løpet av 2017 har det vært gjennomført ca 30 avhør av barn fra Hallingdal.

14. SEKTOROVERGRIPENDE TILTAK

Barneverntjenesten har de siste årene sett en økning i antall bekymringsmeldinger som omhandler barn/ ungdom med alvorlige psykiske lidelser. Dette er en gruppe som har behov for omfattende og svært kostnadskrevende tiltak over tid. Det er satt i gang en prosess i flere kommuner for å klargjøre samarbeid, ansvarsforhold og økonomisk ansvar i disse sakene. Barnevernet har i dag ansvaret for mange av disse ungdommene som er i behov av omfattende tiltak etter helselovgivningen. Barnevernet blir sittende med det økonomiske ansvaret, og ser nå at tiden er inne for en gjennomgang av disse sakene med tanke på ansvar for oppfølging og økonomi. Uklarhetene her er ikke bare på kommunalt nivå, men er et tema også på nasjonalt nivå og på høyere nivå i helseforetaket.

Det er satt i gang prosesser for å få en klargjøring på dette området.

Slik det er i dag, mener vi at barnevernet blir sittende med det økonomiske ansvaret for flere saker som skulle vært lovhjemlet etter helse- og omsorgstjenesteloven. Dette er ofte svært kostnadskrevende saker med en kostnad på flere millioner kroner for de kommunene det gjelder.

Det er viktig at ansvaret blir plassert der det hører hjemme og at disse ungdommene og familiene får rett hjelp.

15. SAMARBEID OG SAMHANDLING MED ANDRE INSTANSER

Hallingdal barnevernteneste har utstrakt samarbeid med andre instanser i alle seks kommuner.

Vi vet at flere instanser hadde ønsket at vi kunne delta mer enn vi gjør i ulike samarbeidsfora i hver kommune. Siden barnevernet skal dekke alle seks kommuner, er det på bakgrunn av en bevisst prioritering ikke mulig å imøtekomme alle ønsker om tilstedeværelse. Som eksempel kan det nevnes at bare skoler og barnehager i Hallingdal utgjør til sammen ca 45 ulike arenaer, i tillegg til alle andre instanser i hver kommune.

Det har i 2017 vært økt fokus og prioritering av samarbeid/ samhandling med andre instanser. Barnevernet deltar i faste, tverrfaglige grupper i barnehager og skoler i alle seks kommuner, sammen med flere andre instanser. Det er oppnevnt fast kontaktperson hos barnevernet for hver kommune.

Barnevernleder deltar i de overordna tverretatlige gruppene i alle kommunene, som er bredt sammensatt av instanser som jobber med barn og unge. Dette er en viktig kanal for å få og gi informasjon og for oppdatering og samhandling med de ulike instansene.

I tillegg er barnevernet representert i flere faste samarbeidsmøter med ulike instanser.

Kommunene i Hallingdal har til enhver tid gående ulike prosjekter, der barnevernet er representert i prosjektgrupper.

Vi forsøker så langt det er mulig å imøtekomme invitasjoner til ulike fora utover dette, da vi ser viktigheten av å være tettere på det kommunale tjenesteapparatet enn vi har hatt mulighet for tidligere. Her har vi i løpet av året gjort prioriteringer som skal gjøre at vi er mer tilstedeværende i kommunene enn vi har vært tidligere.

Dialog og kontakt med politiske fora i de ulike kommunene blir også prioritert, gjennom å imøtekomme invitasjoner fra kommunestyre og utvalg i kommunene der det er ønsket at barnevernet skal delta.

Størstedelen av samarbeidet med kommunene er gjennom den løpende kontakt og oppfølging av det enkelt barn/ familie som barnevernet har kontakt med.

I tillegg har barnevernet samarbeidsrelasjoner utover kommunalt nivå så som med Bufetat, Fylkesmannen, UDI, helseforetak, krisesenter, frivillige lag og organisasjoner med flere.

16. KONTAKT MED FAMILIER FRA MANGE ULIKE LAND OG KULTURER

Barnevernet har i året som har gått hatt aktive saker som er representert ved 15 ulike land. Dette er personer og familier som av ulik grunn har valgt å flytte til Hallingdal. Dette stiller store krav til kompetanse på å møte og forstå mennesker fra andre land og kulturer for å kunne gi rett hjelp. I tillegg fører dette til utstrakt bruk av tolk i samtaler med disse familiene.

Det har i løpet av 2017 vært etablert to mottak i Hallingdal for enslige mindreårige asylsøkere (EMA). I løpet av året er begge disse blitt avviklet.

I løpet av året så vi en svært bekymringsfull utvikling ved disse mottakene, og for flere av beboerne. I starten av året hadde vi svært mange utrykninger til mottakene på grunn av beboere som var traumatiserte, alvorlig psykisk syke, utagerende eller av andre grunner var til fare for seg selv og andre.

Det var en stor påkjenning for disse ungdommene at det ble innført midlertidig opphold frem til de fylte 18 år. Flere ble stadig dårligere av å vente og leve i frykt for å bli hentet av politiet og sendt tilbake til hjemlandet. De opplevde jevnlig at andre beboere ble hentet, gjerne med makt, og kjørt avgårde.

Vi så at situasjonen for mange av disse ungdommene ikke var god nok, ut fra kriteriene i barnevernloven. Samtidig var det samme lovgiver (staten) som hadde bygd opp et system som man vurderte som forsvarlig.

I første del av 2017 hadde barnevernvakta mange henvendelser og uttrykninger til EMA-mottakene. Mye tid og ressurser ble brukt på kontakt med utlendingsmyndigheter for å avklare ansvarsforhold mellom stat og kommune og finne frem til løsninger slik at ungdommene fikk den hjelp de var i behov av. Dette la beslag på en stor del av barnevernets ressurser første kvartal 2017.

17. KJØR FOR LIVET

I 2015 ble det etablert kontakt mellom organisasjonen Kjør for Livet og Hallingdal barnevernteneste. Dette var med bakgrunn i stor bekymring for utviklingen i ungdomsmiljøet i noen av Hallingdalskommunene, og mangel på gode forebyggende tiltak. Organisasjonen er etablert i mange kommuner i Norge, og sommeren 2016 ble det etablert to klubber i Hallingdal.

Dette er et forebyggende tilbud til ungdom i aldersgruppen 10 – 20 år med fokus på motor og motorsport som utgangspunkt for å gi barn og ungdom et tilpasset opplevels- og fritidstilbud. Dette som utgangspunkt for å forebygge utenforskap, gi positive opplevelser, mestring og økt sosial kompetanse.

Dette er et viktig tilskudd til det kommunale forebyggende tiltaksapparatet rettet mot ungdom i hele Hallingdal.

Hallingdal barnevernteneste organiserer og finansierer tiltaket som et forebyggende tiltak for barn og unge i hele Hallingdal.

10 ungdommer fra Hallingdal har plass i Kjør for livet-klubbene.

18. KONKLUSJON, MÅLOPPNÅELSE OG UTFORDRINGER VIDERE

Mål og måloppnåelse i 2017:

Mål: Kostnadseffektivisering av tjenesten

Måloppnåelse: Det har gjennom hele året vært stort fokus på bevisstgjøring rundt økonomi og kostnader ved alle sider av driften. Det er i dag en større bevissthet rundt kostnader ved ulike typer tiltak i hele tjenesten.

Vi har også i 2017 holdt kostnadene innenfor oppsatt budsjett.

Fokus på økonomi skal ikke overskygge barnets beste og at barn og familier skal få tilbud om de tiltak de har behov for. Nedgang i sykefravær vil også være et tiltak som bidrar til kostnadseffektivisering på flere områder. Innføring av bruk av Familieråd i langt større grad vil kunne ha en økonomisk effekt i enkelte saker, da familie og nettverk vil kunne ta større ansvar for oppfølgingen av barna.

Mål: Fokus på lovkrav og unngå fristoverskridelser og andre avvik

Måloppnåelse: Det har også i 2017 vært fokus på lovkrav og fristoverskridelser gjennom å forbedre interne rutiner og opprettholde den internkontrollen som er innført i tjenesten. Satsing på å skape ei sterk og stabil ledergruppe er et viktig virkemiddel for å make og følge opp dette. Verdiprosessen har hatt stor effekt i forhold til måloppnåelse her, både gjennom klarere ansvarsforhold og ved gjennomgang og utbedring av interne rutiner.

Mål: Aktivt arbeide for å ivareta de ansatte og forebygge sykefravær

Måloppnåelse: Gjennom stort fokus på å få ned sykefraværet i tjenesten og gjennom prosjektet «Tett på» har man også i 2017 lyktes med å få ned sykefraværsprosenten fra året før.

Dette er vi svært fornøyd med, men det er viktig å opprettholde dette fokuset også videre fremover. Vi må være realistisk i forhold til at dette vil variere gjennom året.

Mål: Skape stabilitet i ledergruppen og fokus på ledelse

Måloppnåelse: Dette målet er nådd gjennom at vi gjennom hele året har hatt en fungerende ledergruppe og alle team har hatt en teamleder. Det har vært stort fokus på ledelse gjennom verdiprosessen og på å bygge en sterk og stabil ledergruppe med fokus på ledelse og god lederpraksis. Dette er en nøkkelfunksjon i tjenesten, og dette fokuset må opprettholdes også videre fremover.

Mål: Være pådriver for forebyggende arbeid for barn, unge og familier i kommunene.

Måloppnåelse: Barnevernet har ansvar for å sette ulike tema på dagsorden for politikere og andre. Det har også i løpet av 2017 vært fokus på å bevisstgjøre kommunene, politikere og andre på at forebyggende barnevern er ikke bare barnevernets ansvar, men hele kommunens. Det er viktig at kommunene har en god førstelinjetjeneste som kan fange opp og hjelpe familier med utfordringer på et tidligst mulig tidspunkt, slik at det ikke utvikler seg til alvorlige og svært kostnadskrevende barneverntiltak. Det er fra statlig side fokus og satsning på samhandling og utvikling av gode tverrfaglige samarbeidsformer i kommunene. Dette vil være et satsingsområde også i årene framover. Flere prosjekter er igangsatt i kommunene i Hallingdal med dette som tema, og barnevernet deltar i prosjektgrupper.

Mål: Mer målrettet plan for kompetanseheving av de ansatte på en kostnadseffektiv måte

Måloppnåelse: Dette er en kontinuerlig prosess der man aldri kommer i mål. Vi kan allikevel si at vi fortsatt må jobbe for å få en mer helhetlig tenking i forhold til kompetanseheving i tjenesten. Nye føringer, satsingsområder, lovverk og ansvarsområder krever en kontinuerlig kompetanseheving og oppdatering av alle ansatte. Utfordringen er å gjøre dette på en kostnadseffektiv måte.

Ulike innfallsvinkler for kostnadseffektiv kompetanseheving har pr i dag fokus.

- Barnevernet arrangerer egne fagdager i Hallingdal, hvor også andre samarbeidsparter blir invitert mot en rimelig kursavgift. Dette er langt mer kostnadsbesparende enn å sende ansatte langt av gårde på kurs som er dyre. I tillegg kommer da utgifter til reise, kost og opphold. På denne måten får man også «spesialsydde» kurs, ut fra det vi har behov for. Barnevernet har i løpet av 2017 arrangert flere fagdager med aktuelle tema, der andre instanser er invitert med.
- I løpet av 2017 har 15 ansatte fullført utdanning finansiert av statlige midler. 8 stk har deltatt på DCM-samtalen (metode for barnesamtaler) i regi av fylkesmannen, mens 1 ansatt har fullført «barnevernfaglig veiledning» ved høyskolen. 6 stk har gjennomført kursrekke i regi av fylkesmannen med Øyvind Kvello.
- Vi har fokus på å utnytte intern kompetanseheving gjennom internopplæring og systematisk bruk av erfaringsutveksling.

Det bør utarbeides en mer helhetlig kompetanseplan for tjenesten som er i tråd med de føringer statlig satsing legger fremover. Dette har ikke vært prioritert i 2017.

Mål: Bedre barnevernets renommè utad

Måloppnåelse: Barnevernet opplever mye hets og press fra ulike grupper på sosiale media. Det er en utfordring å få til å møte denne utviklingen på en konstruktiv måte for å skape en mer balansert debatt.

Det har vært lite negativt fokus i lokalavisen siste året. I de periodene der det har vært skrevet om barnevernet har vi vært bevisst på å møte media og delta i debatten for å skape balanse. I tillegg har

man hatt et samarbeide rundt å sett viktige saker på dagsorden, f.eks situasjonen på EMA-mottakene.

Det er opprettet et eget klageorgan for tjenesten. Dette for at de som ønsker å klage skal kunne føle at de blir tatt mer på alvor og får en grundig og mer formell behandling av klagen.

Vi har også i år imøtekommet invitasjoner til kommunestyre og andre fora der man ønsker at barnevernet skal delta. Dette er en fin måte å kunne nå fram med informasjon på et saklig grunnlag.

Mål: Økt bruk av familieråd som tiltak i Hallingdal barnevernteneste

Måloppnåelse: Det har i 2017 vært gjennomført et prosjekt etter initiativ fra regionrådet om større og utvida bruk av familieråd i Hallingdal barneverntjeneste, etter Kongsberg-modellen. Flere rutiner er blitt innført som skal sikre at dette blir ivare tatt. Gjennom 2017 har det vært gjennomført 16 familieråd i Hallingdal. Hallingdal ligger da som nr 3 i Buskerud

1. Kongsberg 42
2. Drammen 19
3. Hallingdal 16

Vi vurderer at vi har måloppnåelse ut fra regionrådets målsetting. Dette skal ha fokus også videre fremover, og en evaluering i mars 2018 vil vise hvilken effekt dette har hatt.

Mål: Gjennomføre verdiprosessen for å videreutvikle organisasjonen og skape en helhetlig tjeneste med klare mål og forventninger basert på en felles verdiplattform.

Måloppnåelse: Selv om dette har vært krevende og tatt mye tid og ressurser, så har vi lyktes i å holde Verdiprosessen «varm» gjennom hele året. Det har vært fokus på å utvikle tjenesten, ledelsen, teamene og hver enkelt ansatt. Vi har gjennom dette arbeidet videreutviklet organisasjonen og skapt en mer robust og helhetlig tjeneste. Arbeidet fortsetter også utover i 2018.

19. MÅL OG UTFORDRINGER FOR 2018:

Flere av våre målsettinger vil være viktige å opprettholde kontinuerlig for å fremme utvikling og opprettholde fokus ved viktige sider av driften.

Det er derfor naturlig at flere av målsettingene fra forrige år blir videreført.

- Kostnadseffektivisering av tjenesten
- Fokus på lovkrav og unngå fristoverskridelser og andre avvik.
- Aktivt arbeide for å ivareta de ansatte og forebygge sykefravær
- Fortsatt fokus på utstrakt bruk av familieråd
- Lage en plan for kompetanseheving i tjenesten
- Øke ressursene i familieteamet med en stilling til
- En videreføring av verdiprosessen og opprettholde det arbeidet som allerede er lagt ned
- Mer og bedre samhandling med andre instanser – bedre kunnskap om barnevernet og klarere forventninger til barnevernet hos våre samarbeidsparter
- Avklaringer rundt ansvarsforhold og økonomi i forhold til sektorovergripende tiltak

Også i år ønsker vi å benytte årsmeldingen til å komme med en klar oppfordring til alle politikere og andre:

Det er kommunene som skal drive forebyggende barnevern, ikke kun barnevernet selv.

Den beste måten å forebygge økende kostnader i barnevernet, er å styrke det kommunale tjenesteapparatet slik at de har ressurser og kompetanse til å hjelpe de barna og familiene som trenger det tidligst mulig, og på et lavest mulig nivå.

Det er, ikke minst, det beste for de barna og familiene det gjelder.

Utviklingen i kostnader i Nes kommune

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017	% endring 2013-2017
Tjeneste 244 Administrasjon / fellesutgifter	2 448 493	2 878 683	2 862 874	2 796 103	3 129 722	27,82 %
Tjeneste 251 Barneverntiltak i hjemmet	756 899	726 946	1 096 183	1 008 593	922 975	21,94 %
Tjeneste 252 Barneverntiltak utenfor hjemmet	4 969 249	4 339 161	4 139 147	4 645 649	6 712 370	35,08 %
	8 174 641	7 944 790	8 098 204	8 450 345	10 765 067	31,69 %

Budsjett og regnskap 2017 med avvik i %

	Budsjett 2017	Regnskap 2017	% avvik
Tjeneste 244 Administrasjon / fellesutgifter	2 745 000	2 819 951	2,73 %
Tjeneste 244 Advokat / psykolog*	250 000	309 771	23,91 %
Tjeneste 251 Tiltakskonsulenter	178 000	207 028	16,31 %
Tjeneste 251 Barneverntiltak i hjemmet	1 176 000	715 947	-39,12 %
Tjeneste 252 Barneverntiltak utenfor hjemmet	4 756 000	6 712 370	41,13 %
	9 105 000	10 765 067	18,23 %

FINANSFORVALTNING

Nes kommune har i henhold til vedtatte reglement for finansforvaltning følgende strategi:

Overordnet mål

Innenfor de overordnede rammer for forsvarlig sikkerhet, risikospredning, likviditet og investeringshorisont, skal Nes kommune maksimere avkastningen av de forvaltede midler. Innenfor de samme overordnede rammer skal kommunens låneporteføljer styres med hensyn på å minimere kommunens finansutgifter.

Ansvar og fullmakter

Kommunestyret delegerer forvaltningen av Nes kommunes overskuddslikviditet til formannskapet i h.h.t. dette strategidokument. Kommunestyret delegerer til formannskapet og til enhver tid å fastsette rammene for plasseringer som utøves. Justering av rammene kan skje fortløpende gjennom året. Kommunestyret delegerer rådmannen fullmakt til å forvalte Nes kommunes innlån i h.h.t. dette strategidokument.

Likviditetsoversikt

Gjennom god likviditetsplanlegging skal rådmannen sørge for at kommunen kan innfri sine betalingsforpliktelser. Låneopptak skal vurderes opp mot likviditetsbehov, herunder opptak av kassekreditt, vedtatte investeringsbudsjett og forventninger om fremtidig renteutvikling. Rådmannen skal utarbeide en rullerende likviditetsprognose for Nes kommune.

Risiko:

Kredittrisiko:	Risiko for tap hvis debitor ikke kan oppfylle sine forpliktelser i avtalen.
Beslutning:	Nes kommunes risiko skal være lav.
Likviditetsrisiko:	Risiko for å ikke kunne realisere fordringen på ønsket tidspunkt og/eller til en akseptabel pris.
Beslutning:	Nes kommunes risiko skal være lav, slik at det er lett å selge den plassering kommunen har investert i.
Markedsrisiko:	Risikoen for endring av markedsverdien av plasseringene gjennom en generell endring i rentenivået eller en generell endring i aksjeindekser.
Beslutning:	Nes kommunes risiko skal være moderat
Oppgjørsrisiko:	Risiko for tap under gjennomføringen av handelen.
Beslutning:	Nes kommune skal ikke ha oppgjørsrisiko.
Aksjerisiko:	Risiko ved endring i aksjemarkedet.
Beslutning:	Nes kommunes risiko skal være moderat og aksjeplasseringer skal kun være i grunnfondsbevis innenfor definerte maksimale rammer.

Administrasjonssjefen skal minst to ganger i året legge fram rapporter for kommunestyret som viser status for kommunens finansforvaltning.

I tillegg skal administrasjonssjefen etter årets utgang legge fram en rapport for kommunestyret som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

1. Plassering og forvaltning av ledig likviditet og andre beregnet for driftsformål.

Ved forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet til driftsformål skal det legges vekt på lav finansiell risiko og høy likviditet.

Når det gjelder ledig likviditet midler beregnet til driftsformål har Nes kommune kun plassering i bankinnskudd. Bankinnskuddene er plassert i Skue Sparebanksom er vår hovedbankforbindelse. Kapital pr. 31.12.

Bank	2017	2016
Skue Sparebank	61 063 681	84 981 210

Rentesatsen fastsettes daglig hvor 3 måneders niborrente danner basis i reguleringen.

Finansreglementet begrensninger i maksimums- og minimumsregler for kortsiktige plasseringer har følgende begrensninger:

Nes kommune kan plassere inntil 100 % av total likviditet som innskudd i bank. Det kan plasseres i bank som har minimum 4 milliarder. kr i forvaltningskapital.

Maksimalt plasseringsbeløp i en enkelt bank kan ikke utgjøre mer enn 100 mill, kr. eller 1,5 % av forvaltningskapitalen.

Maksimalt innskudd i avtalebanken er begrenset ovenstående med tillegg for avtalt gjennomsnittlig innskuddsbeløp etter bankavtalen. For små banker, under 1 mrd. kr i forvaltningskapital, vurderes beløpsgrensene særskilt m.h.t. kapitaldekningskrav (minimum 12 %), beliggenhet, utviklingstakt for forvaltningskapitalen mv.

2. Forvaltning av gjeldsporteføljen og andre finansieringsavtaler.

Formålet med forvaltning av gjeldsporteføljen og øvrige finansavtaler er å skaffe kommunen finansiering til gunstigs mulig betingelser uten å påføre kommunen vesentlig finansiell risiko.

Nes kommune har langsiktig gjeld på 175 189 776 pr. 31.12.2017

KLP	22 047 160
Kommunalbanken	161 922 191
Husbanken	22 889 164

Av gjeldsporteføljen til Husbanken gjelder 22,2 millioner Startlån (lån til videre utlån) hvorav 5,6 millioner er ubrukte lånemidler.

Nes kommune har følgende fordeling mellom faste og flytende renter pr. 31.12.2017.

	Flytende renter	Faste renter	Sum lån
Husbanken	22 889 164	0	22 889 164
Klp	16 544 000	5 503 160	22 047 160
Kommunalbanken	123 937 771	37 984 420	161 922 191
Sum	163 370 935	43 487 580	206 858 515
Andel i %	78,97%	21 03%	

Nes kommune har følgende satser for faste renter og utløpsdatoer pr. 31.12.2017

Faste renter	Lånebeløp	Rentesats	Utløp fastrente
Klp	5 503 160	1,80%	24.08.2021
Kommunalbanken	11 532 000	3,15%	24.10.2018
Kommunalbanken	12 868 420	3,65%	24.10.2023
Kommunalbanken	13 584 000	2,59	15.12.2026